8-a JARO, N-o 370/371

LEIPZIG, 5. / 11. 1931

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

APERAS SEMAJNE | REDAKTEJO: 14, av. de Corbéra, Paris 12e. – GVIDANTO: E. Lanti. – SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO DE SAT: 23, rue Boyer, Paris 20e. – ADMINISTREJO: R. Lerĥner, Kolmstr. 1, Leipzig O 27 (Germanio) | APERAS SEMAJNE

MILITO K REVOLUCIO

La datreveno de l'batalhalto, kiu okazis la 11-an de novembro 1918 post pli ol 4-jara interbuĉado inter homoj diversnaciaj, sed samsortaj, plejparte proletoj, vekas en ni pli ol unu maldolĉan memoron. Kelkaj K-doj jam utiligis la kolonojn de „S-ulo“ por konigi siajn plej impresajn memorojn el tiu kruela k terura epoko de homa freneziĝo. Ankaŭ hodiaŭ ni volas, okaze de tiu datreveno, kiam kvazaŭ forfalis pro elĉerpiĝo el la manoj de l'popoloj la fusiloj k ponardoj, doni lokon al memoraĵo el la milit-epoko. Estas tamen priskribo ne sen kuraĝiga konkludo: ĝi montras al ŝanĝo en la spiritostato de amasoj, al tediĝo k ekribelo kontraŭ tiu absurda ordo fare de l'sklavoj.

La buĉado haltis siatempe, sed ankaŭ hodiaŭ ni plue aŭdas malantaŭ la kulisoj de la Ligo de Nacioj tintegi la armilojn, vidas la konstantan plifortiĝon de l'ĉiunaciaj ŝiparoj, aviadilaroj k kirasveturilaroj. Post la 11-a de novembro 1918 multaj naivuloj esperis, ke tio estis la lasta milito. La lasta? Tiom longe, kiom la kapitalismo regas, tiom longe, kiom la produktiloj estas la posedaĵo de plutokrataro, ni ne revu pri lasta milito!

La Oktobra Revolucio, la leviĝo de l'rusa proletaro en 1917, estis la sole ĝusta k imitinda respondo al la vampiroj de l'homaro. Preparante la renverson de l'abomeninda k stulta kapitalisma sistemo, ni agas plej efike por malebligi novan „1914–1918“.

Kiel mi en marto 1917, estante militkaptito, renkontis Revolucion.

Je 255-kilometra distanco de la fervojo Petrogrado-Zvanka-Murmansko vivaĉis grupo da militkaptitoj, okupitaj pri arbofaligo en nekulturita, marĉa, nordeca arbaro. La sovaĝa uragano de l'mondmilito blove kunigis diverslingvajn civitanojn el la estinta aŭstra k germana monarkio. Ĉeĥoj, germanoj, poloj, magjaroj, ĉiuj senescepte estis devigitaj, nesufiĉe vestataj k nutrataj, tre suferantaj per al ili nekutimaj frostoj, ĉiutage forlasi siajn lignajn kabanaĉojn, iri en profundan neĝokovritan arbaron por faligi arbojn,

distranĉi ilin je 2.10 m longaj pecoj k per glitiloj alporti ilin al proksimo de l'fervojo. Batoj per pafilkolboj k skurĝoj („nagajkoj“) estis aldonataj al nesufiĉa nutrado, por eldevigi la ĉiutagan laborkvanton. Ve al tiu, kiu ĝin ne plenumis, sen konsidero pri lia laborpovo, korpa stato k malsato!

Malgaje, peze pasadis la tagoj, ĉiam same senkoloraj, neĝojigaj. La izolita restado dufoje tage estis rompata per la traveturo de vagonaroj tien k reen, la ununura sciigilo pri la cetera mondo. Aliel ni preskaŭ neniam aŭdis ion pri la vivo de l'aliaj homoj. Nek leterojn, nek iun ajn raporton ni ricevis.

Tiun ĉi monotonecon subite tranĉis la ordono: morgaŭan tagon 25 ĉevaloj kun neĝoglitiloj k sama kvanto da viroj veturos al la gubernia ĉefurbo Petrozavodsk. Kiu ne estus volinta kunveturi por forlasi la malbenitan lokon, kie malsanoj (skorbuto ktp.), gravaj lezoj, mortigoj ĉe arbofalo jam multfoje kaŭzis la morton de bonaj kamaradoj? Eĉ mi anoncis min por veturi urben, k havante iom da bonŝanco, mi estis vicigata inter la veturontojn.

Do ni glitveturis frumatene, tuj kiam la matena krepusko permesis al ni tion, tra la neĝkovrita arbaro. Post duhora veturado ni atingis ŝoseon, kiu kondukis tra malvarma, dezerta, duonsovaĝa parto de Rusio al norda tundro, kien la cara reĝimo, sub la ŝirmo de l'fama rusa polico (oĥranka) transportis ne nur krimulojn, sed ankaŭ multajn noblanimajn homojn, kiuj ribelis kontraŭ la cara subpremo.

Ni veturis laŭ rusa maniero. Unuope sekvis la glitveturiloj unu la alian. La ŝoseon krucigis la fervojlinio. En la momento, kiam ni trafis la lokon de l'kruciĝo, estis malsuprenigitaj la vojbariloj, ĉar ĝuste preterveturis vagonaro. La glitveturila vico sekve de tio estis dividita je du partoj. Du restis haltantaj ĉe la vojbarilo; mia staris kiel tria en la vico. Mi staris flanke, babilante kun kamaradoj, tenante la dekstran manon en maŝo de l'ĉevalkondukilo. La lokomotivo, tiranta ŝarĝitajn vagonojn, peze bruis. Eksonis fajfego, per kiu la maŝinisto signalis la vagonar-proksimiĝon al la ŝoseo.

Tiumomente eksaltis mia ĉevalo, furioziĝinta pro la tondrado de l'vagonaro, subkuris la vojbarilojn k kur-

egis direkte al la reloj. Akre sonis la ekkrio de l'kamaradoj, kiam ili vidis, ke mi estis terenfaligita k pendis en la ĉevalkondukiloj, tirataj al la reloj. La vagonaro pli malproksimis jam, trarapidegante kilometrojn direkte al Petrogrado (nuna Leningrado). Nenio okazis. Ĝustatempe mi sukcesis elpreni la manon el la kondukiloj k restis kuŝanta sufiĉe malproksime de la reloj. Poste mi sidiĝis sur alian glitveturilon k ni sekvis la forkurintan ĉevalon. Post unuhora veturo ni atingis ĝin. Tute trankvile ĝi staris apud la ŝoseo.

Kiam ni alproksimiĝis la urbon, jam krepuskis. Flama, brulruĝa sundisko subiris, ĝiaj radioj dancis k briletis sur la glaciigita supro de l'lago Onega k klare lumigis la globformajn tegmentojn de l'rusaj preĝejoj. Trans glaciiĝintan lagon glitis karavanoj el vilaĝanoj, kiuj alportis urben per glitiloj siajn porvendajn produktojn. Niaj piedoj k korpoj frostiĝis, ni kure sekvis niajn veturilojn por revarmigi nin. Per avidaj rigardoj ni ekkaptis la bildon de l'urbo, lago k de l'tuta regiono. Post kvaronjara vivaĉado en arbara izolo ni denove proksimiĝis al loĝejoj de homoj. Certe nia scivolemo kreskis ĉiumomente. Kio nova estas en la mondo? Ĉu la mondmilito ankoraŭ furiozas, ĉu la morto ankoraŭ rikoltas sur batalkampoj? Ĉu oni nenion aŭdas pri la fino de tiu sovaĝa hombuĉado?

Subite niajn orelojn atingis strangaj sonoj. Krietaj tonoj de tirharmoniko flugis tra la aero. Ni tuj esploris, de kie ili alvenis. Sur la vojo malrapide antaŭenŝovis sin multnombra geviraro. Viroj k virinoj marŝis laŭte kriantaj. super iliaj kapoj flirtis standardoj. Ruĝaj standardoj!

Tuj ni rapidigis niajn ĉevalojn en la direkto al la marŝantoj, tute nerespektante la kriojn de l'nin gardantaj soldatoj. Antaŭ la vicaro oni portis afiŝ-standardon, kies surskribon ni iom malfacile literumis. „Da zdravstvjujet mir" (Vivu la paco!) ni legis, k jam salutis nin la plej antaŭaj viroj per krioj: „Ne plu regas la caro, vivu la revolucio!" Standardoj, afiŝoj, ĝojkriaj personoj, ruĝa sunsubiro, ĉio kunfandiĝis en abundan miksaĵon. Niaj okuloj malsekiĝis pro larmoj. La rusa popolo disŝiris la katenojn de l'cara subpremo. La solenadon de tiu ĉi revolucio, ĝian rebrilon en malproksima provinco ni hazarde renkontis, k vera ĝojo ekkaptis niajn korojn.

Tiu ĉi momento estas al mi neforgesebla. *17030.*

Kiom kostas al ni la milito?

Unue homojn! 19 658 000 homojn mortigis la lasta mondmilitego. Pro la terura mizero krome mortis 30 470 000 homoj, ne partoprenintaj la buĉadon.

Due monon. La kostoj por militmaterialo sumiĝis je 186 000 000 000 da dolaroj. Detruitaj estis valoraĵoj de 355 000 000 000 da dolaroj.

Tiuj nombroj ne estas fanfaronaĵoj. Dum la „malarmada" konferenco en Vaŝingtono oni oficialigis ilin.

Mi ne volas paroli pri suferoj, doloroj, kruelaĵoj, bestecaĵoj. Ilia kvanto estas nemezurebla.

Ni povus opinii, ke la homaro post tia sperto abomenas la militon. Male. En ĉiuj landoj intense estas preparataj novaj militoj.

Por militaj celoj ĉiujare pagas je impostoj:

ĉiu franco	18 dolar.	ĉiu belgo	5,1 dolar.
ĉiu italo	7 dolar.	ĉiu ruso	4,1 dolar.
ĉiu ĉeĥo	5,3 dolar.	ĉiu polo	4,1 dolar.

Pri aliaj ŝtatoj oni ne scias certajn nombrojn.

Kiom da grandiozaj k utilaj faroj povus esti okazigataj per tiuj sumegoj!

F. S.

Por ŝtopi la breĉon en la buĝeto de SAT

3. listo:

H. Stej, Bournemouth, 47.97 fr. fr.;
L. G. Avid, Vilĵuif, 20 fr. fr.;
Le Tutour (15 146), Lille, 10 fr. fr.;
Warhem, Lille, 10 fr. fr.

POR NIA MEDITO.

Se eble okazos milito, mi proponus, ke oni formu el tiuj milit-agitaĉuloj brigadon kun la titolo „brigado por la savo de la patrio" k sur la frontflanko de la kapkovraĵoj devus esti la vortoj: Savantoj de la patrio. Ili devus iri unuaj en la batalon; la agit-incitantaj redaktistoj k delegitoj, la agit-incitantaj grandindustriistoj, unuvorte ĉiuj partoprenantaj la milit-agitaĉadon. Ili devus esti antaŭenpuŝataj en la batalo, por kovri per siaj kutime sufiĉ-ampleksaj korpoj la batalkampon je la honoro de la patrio. Tio nin imponus. Sed mi estas konvinkita, ke tiuj homoj ne nur ne iros militon, sed eĉ tre pripensus, ĉu ili en okazo de milito eligus el siaj poŝoj la necesajn milionojn.

Aŭgusto Bebel
dum la parti-tago de Jena (1911).
Tradukis 5853.

EL AŬSTRALIO.

En Aŭstralio, kiu entute havas nur 6 milionojn da loĝantoj, estas nuntempe pli ol 300 mil senlaboruloj. La tuta lando estas mizera pro tio, ke nia tielnomata „laborista registaro" funkcias por la kapitalismo. Ĉiu ŝtato havas sian propran leĝon koncerne la senlaborulan helpon: En Viktorio la registaro konsentas al edzo k edzino manĝaĵojn je valoro de ok ŝilingoj k duono semajne — ne la kontantan monon — k liveras brullignan provizon; por ĉiu infano ankaŭ je valoro de unu ŝilingo k duono. Ankaŭ ĉies salajroj malaltiĝis, por pagi la financreĝojn alilande. En nia lando neniam antaŭe ekzistis tiaj malbonaj kondiĉoj, k ni opinias, ke neniam ili reboniĝos sub la kapitalista sistemo.

Pro tio ke mia edzo estas senlabora pli ol dek kvar monatojn, k ankaŭ kelkaj aliaj SAT-anoj en Koburgo (apud Melburno) estas senlaboraj, ni ne povas eĉ aboni al „S-ulo", kiu laŭ nia opinio estas unu el la plej interesaj gazetoj, kiujn ni legis.

K-dino Anna C. Hintze.

Rezultoj de l'angla inflacio en Estonio.

Salajroj malaltiĝas je 25 %

Komence de oktobro oni sciigis al 1600 gelaboristoj en la linfabriko en Narva, ke post 2 semajnoj ili estos maldungataj. La fabriko ne sentas labormankon, ĉar ĝi havas sufiĉe multajn eksterlandajn mendojn. Sed per la maldungmanovro la fabrikdirekcio deziras efektivigi sian planon — malaltigi la salajron de l'laboristoj. Nome la fabriko sendas siajn produktojn plejparte al Anglio k Skandinavio. Kun tieaj firmoj la fabriko havas kontraktojn pri grandegaj mendoj. Sed la prezoj estas difinitaj laŭ angla aŭ skandinava mono. Nun la monkurzo de l'nomitaj landoj falis, k ankaŭ la fabriko perdas parton el sia profito. Post du semajnoj la direkcio intencas redungi ĉiujn laboristojn, sed ili ricevos salajron je 25 % malpli altan ol antaŭe. Jam nun la salajroj de l'laboristoj en tiu fabriko estas eksterordinare malaltaj — ili gajnas nur est. kr. 1.50—1.80[1] tage! Se la salajroj ankoraŭ plimalaltiĝos je 25 %, tiam la laboristoj, kiuj ja cetere havas ankaŭ familiojn, ŝajne devos malsatmorti. *15428.*

[1] 1 est. kr. ne multe superas 1/4 dolaron.

Ĝustigo. — En nia anonco lastnumera pri „Libromonato de SAT" mankis la indiko, ke la rabato de 33 % ne validas por revendistoj, k ke la „Plena Vortaro" estas esceptita de tiu favora rabato. Bonvolu noti!

OKAZE DE LA 7-A DE NOVEMBRO

14-a datreveno de la Oktobra Revolucio en Rusio.

Demokratio aŭ Komunismo?

J. Burger.

Mel. laŭ la germana popolkanto: „Der Frühling naht mit Brausen".

Tra tuta mondo iras
tre forte nun batal';
„Demokratio" — diras
kelkiuj — „ideal"'!
„Nur Komunismo helpas nin!"
— aliaj diras kun obstin'.
Prolet', pripensu sen malic',
— nun kie estas via vic'?

En „demokrataj" ŝtatoj
bonvivas sen labor'
aret' per ekspluatoj
de l'multo kun rigor';
por parazitoj grandprosper',
sed produktantoj en mizer';
eĉ mono por milit-prepar',
malsatas dume infanar'!

En lando Sovetio
liberas la popol';
floregas industrio
sub laborist-kontrol';
profiton donas ja labor'
al ĉiuj, sed ne por sinjor'.
Do — Komunismo nur — por ni,
sed ne la ŝajn-demokrati'!

La konstruado de socialistaj urboj en U. S. S. R.

Kune kun la industriigo de l'lando, kun la decida rekonstruado de l'popola mastrumado precipan atenton trovas la problemo pri konstruado de t. n. „socialistaj urboj" en USSR. Ĉi tio estas necesa k senprokrasta problemo de l'realo, ĉar en Sovetio la loĝeja krizo en urboj precipe gravas. La dislokiĝo de l'urba loĝantaro k la konstruado de novaj loĝejoj ne povas haltigi tiun krizon. La neceso pri ekzisto de t. n. „socialistaj urboj", laŭ tute novaj principoj konstruitaj, kompare kun la nuntempaj, estas trudata de la vivo mem. La principo pri kreado de „socialista urbo" baziĝas sur rilatoj, kiuj iom post iom kondukas al nuligo de la limo inter urbo k vilaĝo.

Ĝuste la viva bazo de l'nova konstruado havas multe da pozitivaj k utilaj flankoj. Rapida kresko de l'kultura nivelo en la vilaĝo, plibonigo de l'interligaj k komunikaj vojoj, ĝenerala memkonscio de l'laborulaj amasoj: ĉion tion akcelas la konstruado de „socialista urbo". La Sovetia vilaĝo nuntempe tute reformiĝas; je kultura grado ĝi ne postrestos la urbon; nur neegalan gradon de teknik-scienca progreso ĝi tenos. La nombro de nov-malfermataj popolaj lernejoj, bibliotekoj, kluboj ktp. ĉiutage kreskas. La kamparanaro povas sian tutan liberan tempon uzi por sia individua intelekta malvolviĝo. La tekniko, telefono, radio, sentigas sian bonfaran efikon; la modernaj ligiloj kunligas la rusan vilaĝon kun la cetera mondo, la urbo. La disvolviĝo de l'aŭtomobilismo k la civila aviado en USSR kreas la centran bazon, plej gravan ponton inter urbo k vilaĝo. Modernaj komunikiloj malgrandigas la spacon inter mult-distancaj loĝlokoj. La nuntempe ekzistantaj urboj estos iom post iom dislokataj, dank' al modernaj inventoj de scienco k tekniko. La teritorio de l'urbo plilarĝiĝas; tiu de l'vilaĝo, siavice, sekvos, k la liganta ponto, la komunikiloj, interligos ambaŭ. La vilaĝo, kiel malsupera ŝtupo, per tiu evoluo tute moderniĝas, k aperas anstataŭ ĝi la nova formo de apudurba loĝloko k finfine nova al la iama vilaĝo tute malsimila — urbo, t. n. „socialista urbo" kun egalrajta komunsocia loĝantaro. Restas nur unu disiglinio, la urba loĝantaro — la proletaro, k la vilaĝa — la kamparanaro. Ambaŭ sociaj grupoj ankaŭ ne ekzistos plu longe. Alterne kun „socialistaj urboj" ekzistos ankaŭ t. n. „agronomiaj urboj", speciale por la kamparana loĝantaro kungrupigita en la „kolĥozoj" (kolektivigitaj bienoj). Sed ankaŭ tiu disigaĵo malaperos.

Gravan influon havas la malpliigo de l'labortempo. Kiel en urboj, tiel same en la vilaĝoj oni la labortempon iom post iom mallongigas; la liberan tempon ambaŭ loĝantgrupoj povas utiligi por siaj propraj intelektaj celoj, por sia konatiĝo kun sciencoj; la teorion oni anstataŭas per la praktiko bazita sur eksperimento. Laŭgrade tiuj du grupoj, laŭ plibonigo k progreso de l'mastrum-scienca tekniko sub la gvido de l'pli inteligenta grupo, la proletaro, kunfandiĝos; tiam ne plu ekzistos ajna socia grupiĝo, sed unueca amaso de universala loĝantaro. Kia do estos ĉi tiu interesa urbo?

Por konstruado de „socialistaj urboj" estos utiligataj vastaj teritorioj en ĉiuj partoj de Sovetio, depende de geografiaj, klimataj, meteorologiaj ktp. kondiĉoj. La loĝantaro konsistos el nemiksita parto de vera urba proletaro, en nombro de 30 ĝis 120 mil homoj, sed ne pli. La tutaj novkonstruitaj domoj stariĝos laŭ plej utila moderna arkitekturo; ili servos nur por loĝi. La industriaj entreprenoj estos dislokitaj aparte k malproksime. Inter ili troviĝos arbaro aŭ herbejaro. Apud ĉiu domo etendiĝos florejo aŭ ĝardeno, ĝenerale ĉeestos verdaĵo, kiel ankaŭ en la ĉirkaŭo de l'urbo. Memkompreneble ĉiuj domoj estos kanalumitaj, havos elektran lumon, telefonon ktp. La interna distribuo ankaŭ estos neordinara; ekzistos nur loĝoĉambroj uzataj por dormo, ripozo, intelektaj aŭ fizikaj laboroj, ne por alio. La manĝejoj, kuirejoj, lavejoj k.a. estos konstruitaj aparte, egalrajte ankaŭ la infandomoj, pri kiuj oni precipe atentos. Ĉi tiuj domoj stariĝos por infanoj de naskiĝo ĝis maturiĝo, laŭ aĝo, k la interna disdivido dependos de la inklino de l'infano. Lernejoj, poŝtejo, apoteko k. s. institutoj ankaŭ stariĝos sur difinita loko de la urbo, same kiel teatroj, cirkoj, kinejoj ktp. La komunikiloj estos plej ofte aŭtomobiloj, aeroplanoj k elektrofervojoj, k estonte per radio estos reguligataj ĉiuj komunikiloj, konforme je siaj naturaj kondiĉoj.

Jen pli malpli la koncizaj trajtoj pri la novkonstruata „socialista urbo".

V. St. Fedorovski.

La industriaj laboristoj ĉe la provizado je hejtligno.

(Bildoj el la vivo de la rusa laboristaro)

Nuntempe la situacio de la hejtligno-provizado en kelkaj lokoj de Sovetio estas tre serioza. En la urbo Niĵni-Novgorod la manko de la hejtligno treege sentiĝas. La ŝtataj oficejoj, kiuj estras la hejtligno-provizadon, ne kapablas kontentigi la bezonon je ligno. Ekzistas la danĝero, ke dum la venonta vintro la urbo ne ricevos la necesan lignokvanton. Tial oni atentigas la socion pri la situacio k por krei helpagon en tiu ĉi rilato, laŭ iniciato de la sindikatoj estas organizataj laboristaj iroj en la arbaron. La taĉmentoj el laboristoj, oficistoj k studentoj laboras en la arbaro dum difinita tempo k estas poste anstataŭataj de aliaj taĉmentoj. La afero estas organizita tiel, ke la laboristo ricevas sian plenan salajron k ankaŭ senpagan manĝaĵon. La sekvontaj linioj donu rigardon en tiun ĉi interesan eron de la hodiaŭa vivo en Sovetio. La artikolo raportas pri arbariro de la laboristoj el la telefona fabriko „Lenin" en la urbo Niĵni-Novgorod.

Nun estas ankaŭ nia vico. En la oficejoj k laborejoj de la fabriko estas elektataj K-doj, kiuj la unuaj devas labori en la arbaro. El mia oficejo oni elektis kvin K-dojn, mi estas unu el

ili. La tuta fabriko havas 3 500 laboristojn, la unua arbartaĉmento kalkulas en siaj vicoj 200 laboristojn.

La arbarregiono, kie ni devas labori, troviĝas je la distanco de 60 kilometroj de la urbo. Ĉe la noktomezo la 7-an de septembro la K-doj alvenas al la urba stacidomo. Pro kelkaj malkompreniĝoj inter la fervojestraro k la taĉmentestro ni ne sukcesas forveturi per la plej frua trajno k devas pasigi la nokton en la stacidomo. Vespere pluvegis terure k ĉiuj K-doj sentas malvarmon; tamen la humoro estas bona k diversloke aŭdiĝas gajaj rusaj kantoj.

La mateno venas. Denove pluvas. Ni envagoniĝas. La fajfilo de la lokomotivo fajfas k la trajno veturas tra la malgaja, de nebulo kovrita loko. Ni alproksimiĝas al nia celo, al la fervojstacio Zimenki.

La stacio estas atingita, ni elvagoniĝas. La K-doj rapide matenmanĝas, denove enpakas siajn aĵojn k nia taĉmento iras pluen. La arbarregiono troviĝas je la distanco de 10 kilometroj de la stacio. La distancon ni devas piediri. La arbaro komenciĝas preskaŭ tuj ĉe la stacio. La vetero pliboniĝis k la junuloj ekkantas, la kantadon aliĝas aliaj K-doj. La animo ĝojas pri la belaj bildoj, kiujn la naturo prezentas al ni.

La horoj pasas. Oni jam laciĝas pro la irado. Kelkaj grupoj postrestas. Al la loko, kie ni loĝos, la taĉmento venas dise. Kelkaj grupoj perdiŝ la vojon en la arbaro k vagis dum kelka tempo tra ĝi. Ĉe la haltejo nin atendas disreviĝo: nenio estas preta por akcepti la venantajn laboristojn. La organizintoj de la laborista arbariro ne zorgis pri tio ĉi ĝustatempe. La tendoj ne ankoraŭ estas starigitaj, la kuirejo ne funkcias, unu kaldrono estas difektita k oni ĝin forveturigas. La plimulto el la laboristoj luas loĝejojn ĉe la kamparanoj de la proksima vilaĝo, sed la aliaj aranĝas siajn loĝejojn mem, ili starigas tendojn. La unuan tagon estas starigita nur unu tendo, la aliaj tri — sekvonttage. Ĉiu tendo estas 50-persona. La unuan tagon ni ne ricevas varman manĝaĵon k kontentiĝas per la restaĵoj de la matenmanĝo. Nur malmultaj kunprenis litaĵojn, do ili devas dormi kuŝante senpere sur la pajlo, kiu estas intercetere malseka. La estroj de la tendaro ne sukcesis ricevi sekan pajlon por kovri la teron en la tendoj. Finfine ni estas instalintaj nin k ripozas sidante ĉe la fajro apud la arbaro.

La sekvontan tagon, do la 9-an de septembro, komenciĝas nia laboro. Ni leviĝas frue, manĝas rapide k partoprenas kunvenon. En la kunveno parolas reprezentanto de la arbarestraro. Li klarigas al ni nian laboron antaŭstarantan k atentigas pri la danĝeroj de la laboro. Post la kunveno la taĉmento estas dividata je brigadoj po 9 personoj; ĉiu brigado elektas brigadestron. Oni disdonas ilojn (segilojn, hakilojn k fajlilojn). Ni marŝas en la arbaron.

Por ni havas la laboro multajn malfacilaĵojn. La plimulto el la K-doj neniam faris tiun ĉi laboron, nur kelkaj havas sperton, kiu tamen ne ĉiam sufiĉas. En la arbaron estas senditaj ne nur viroj, sed ankaŭ virinoj, eĉ knabinoj 17-jaraj. Tamen ni ne malgajas. Ĉiu brigado ricevas difinitan arbarparcelon por la laboro. La por nia brigado difinita parcelo troviĝas je la distanco de unu kilometro de la tendaro.

La laboro komenciĝas je la sepa horo matene. Ni faligas betulojn, tiujn ĉi altajn, belkreskajn arbojn. Kun ĝemo k krako falas ili.

— „Hej! Hej! Gardu vin!“ — aŭdiĝas en la arbaro vokoj de la laboristoj. Iu el ni jam forhakas la branĉojn. Venas la segistoj k dissegas la arbon je dumetraj traboj. Poste ni kunportas k kune kunmetas la trabojn.

La kuirejo jam funkcias k je la dekdua estas komenco de la ripozo. Ni revenas en la tendaron, ricevas tagmanĝon k poste ripozas dum duonhoro. Nun la brigadoj denove iras en la arbaron. Je la dua estas komenco de la laboro. Je la sepa vespere la laboro estas finita. Do ni havas dekhoran labortagon. En la tendaron ni marŝas portante la ilojn kiel pafilojn sur la ŝultroj.

La labornormo estas 4 kubmetroj da ligno tage por unu persono. La normo ĝenerale ne estas alta, tamen ĝin plenumas neniu brigado. La plej sinceraj deziroj plenumi la normon ne povas helpi, ĉar por multaj K-doj la laboro estas tre malfacila. Poste la estraro malgrandigis la normon ĝis 3 kubmetroj, tamen la planon de la hejtligno-provizado la unua arbartaĉmento plenumis nur duone.

Oni devas aparte mencii la malbonan organizadon de la laboro. Ofte la arboj estas uzitaj senracie. Amasoj da branĉoj kuŝas tra la arbaro k malhelpas la laboron, ekz. segadon k portadon, baras aliron al la faligitaj arboj.

Okazis kelkaj akcidentoj. Estas menciinda nur unu, kiu estas kaŭzita al knabino per la troa streĉo de ŝiaj fortoj dum la laboro. La knabino falis sveninte k oni devis veturigi ŝin al kuracisto. Kelkaj K-doj ekmalsaniĝis. Sed tio ĉi dependas nur de la influo de la aŭtuna vetero. La noktoj estis malvarmaj k la K-doj dormis ne kovrante sin varme.

La nutrado estas unu el la plej seriozaj vivdemandoj en Sovetio. Oni povas konstati, ke la manĝaĵoj estis ĉiam donitaj en sufiĉa kvanto. Tamen la kvalito de la nutraĵoj devus esti pli bona. Estis manko je butero, sukero k tabako. Por esti honesta, oni devas diri, ke la laboristoj ne ĉiam estis kontentaj pri la manĝaĵoj.

Ne ĉiuj K-doj povis elteni la malfacilajn laborkondiĉojn en la arbaro, parto da K-doj forlasis la tendaron, antaŭ ol la limtempo finiĝis. Ili estas 40 K-doj. Kunveno de la laboristoj, aranĝita la lastan tagon de nia laborlimtempo, mallaŭdis la sintenon de la forkurintoj rilate al siaj kolegoj, kiuj restis en la arbaro ĝis la lasta tago, k esprimis la deziron, ke ĉiuj forkurintoj estu senditaj denove en la arbaron je la limtempo de dek tagoj.

La dek tagoj estas pasintaj. Ni preparas nin por la forveturo. La taĉmento ampleksas 130 K-dojn. Kvankam la laboro estis malfacila, la vivo en la arbaro longe restos en nia memoro. Ni devis ne nur elteni malfacilaĵojn. Ni spiris sanigan arbaraeron k observis belaĵojn de la naturo. La vesperojn ni pasigis ĉe la fajro sub stelplena ĉielo.

La 18-an de septembro ni forlasas la lokon, kiu jam fariĝis parenca por ni. Ni rapide formarŝas, akompanate de kantado k harmonika muziko. Ĉe Zimenki ni renkontas K-dojn el la fabriko, kiuj venas anstataŭi nin. Aŭdiĝas ĝojaj, reciprokaj salutoj. Sed venas nia trajno, kun granda malfruiĝo, k ni envagoniĝas k adiaŭas la arbaron.

Mi provis esti ne pentristo, sed fotisto, k doni la plej veran bildon pri la realo de la arbariro. Espereble la supraj linioj prezentas ĝin.

Beŝkarev, Niĵni-Novgorod, USSR.

Per SAT en Skandinavio. (Fino. Vd. antaŭan n-on.)

Nun, Trolhetan mem, por turisto. Dum sunbrilaj tagoj ĝi estas mirinda. Kiom da akvofaloj! Ĉion priskribi per kelkaj linioj mi ne kapablas. Imagu al vi rapide fluantan riveron, ne tro profundan, kiu enhavas multajn ŝtonegojn, rokpecojn. La fundo de la rivero, same kiel de l'tuta tereno, estas roka, granitŝtona. Ĉirkaŭ tiuj ŝtonoj la akvo rondiras, ŝprucas alten, supren al la ŝtonaj riverbordoj, kiuj kelkloke altas ĝis 30 metroj. La akvofaloj estas uzataj kiel potencfontoj por laborigi la potenc-staciojn, por doni forton al ĉirkaŭaj fabrikoj k por doni elektron al la ĉirkaŭaĵo. Elektrouzado ja estas en Svedio jam ĝenerala, ne nur por lumigo, sed ankaŭ por kuirado, purigado, hejtado, ktp. Sur la akvofaloj, pro la ŝprucado de la akvo, dum sunbrilo estas konstante videblaj ĉielarkoj.

Por forkonduki la ne bezonatan akvon, estas ofte konstruitaj tuneloj en la granitŝtonan teron, kien kelkloke malaperas riveretoj, por ekaperi ĉe la alia flanko. Same, por potenc-stacio estas fosita en la grundon profunda

truego, al kiu alfluigas akvon aliaj kvin tuneloj. La truego trinkegas la tutan akvon k kondukas ĝin al la bezonata loko. La fortostacio donas forton de 166 000 ĉevalpovoj.

Ankoraŭ oni povas admiri tie ĉi la Geta(Göta)-kanalon. Ĝi estas akvovojo, kiu ligas surakve Stokholmon kun Gotenburgo. Grandparte ĝi ja trapasas nur lagojn, ne kanalon, k dum 90 km en 385-kilometra vojo ĝi konsistas el veraj kanaloj. En la kluzoj oni levas ŝipojn ĝis 31-metra alto! k ŝipojn kun ŝarĝo de 1350 tunoj oni povas levi! Vere grandioza estas la kanalo, konstruita ja en la rokon. Kiom da ŝtonegoj oni devis forigi!

De ĉi tie *Norvegio* ne estas malproksima. Kvankam ĝi estas al Svedio najbara lando, la karaktero de la popolo k de la laborista movado estas mirinde diferenca. Mi povas eĉ aserti, ke laŭ lingva diferenco oni ne povus dividi norvegojn k svedojn en 2 malegalajn naciojn, iliaj lingvoj estas multe pli similaj unu al la alia, ol la dialektoj de multaj samaj nacioj; sed laŭ la karaktero de la popolo, ni povas diri, ke estas du malsimilaj popoloj. La svedoj — pli tradiciemaj, pli titolŝatantaj, (en la laborista movado oni malofte aŭdas la nomon K-do anstataŭ s-ro) k pli reĝ-reĝimaj; la norvegoj en sia karaktero estas pli flekseblaj laŭ diversaj cirkonstancoj. Al mi ŝajnas, ke en Svedio nur eksterlandaj esp-istoj povas intime interrilatiĝi kun la lokaj homoj, ekkoni ilian karakteron ktp., aliaj eksterlandanoj, ne-esp-istoj ne povas sin senti hejme en Svedio.

La norvega laborista movado estas unueca. En la jaro 1926 unuiĝis la socialista k komunista partioj, eksiĝis ambaŭ el siaj Internacioj k fondis fortan, potencan, unuecan Norvegan Laboristan Partion, kiu estas sendependa, ne apartenanta al ia Internacio. La partio ne unuigas norvegajn laboristojn nur politike, sed ankaŭ sindikate. La fakaj unuiĝoj apartenas entute al la partio. Tio ebligas al la estraro de l'partio flekseble gvidi ĉiujn batalojn de la norvega laboristaro, politikajn k ekonomiajn.

Kiel oni jam scias, la norvega kapitalistaro, dezirante eluzi la kapitalisman krizon k malaltajn salajrojn de alilandaj laboristoj, proponis al la laboristaro malaltigon de salajroj ĝis 45 % en kelkaj branĉoj. La laboristoj kompreneble ne akceptis la proponojn k la rezulto estas — ĝenerala lokaŭto, tutlanda striko. Pri la lokaŭto niaj norvegaj K-doj ja mem skribis en „S-ulo". Mi nur konstatu, ke la norvegaj laboristoj vere vivas en multe pli bonaj kondiĉoj ol laboristoj alilandaj, sed tio tute ankoraŭ ne signifis, ke la tieaj kapitalistoj, pro suficaj salajroj de laboristoj, malbone vivas. La kapitalo de l'entreprenistoj kreskas, la vizitoj de iliaj edzinoj al Parizo ktp. por aĉeti al si la robojn laŭ postulo de l'lasta furoro de la modo, ne estis maloftaj. Nur la laboristoj devus ekvivi pli nekulture ol ĝis nun, eble same aŭ eĉ pli malbone ol iliaj alilandaj Gek-doj, por ŝpari al la entreprenistaro ankoraŭ pli grandajn riĉaĵojn. Sed la norvegaj laboristoj ne permesas tion. Ili akre kontraŭbatalas, la laborantaj Gek-doj (en komunumaj laboroj ktp, kiuj ne strikas) helpas siajn strikantajn fratojn per monsubvencio. La grandaj strikkasoj de l'fakaj unuiĝoj ebligas al la laboristaro longan k daŭran laŭcelan batalon.

Mi notu ankaŭ tion, ke la Laborista Partio havas pli ol 40 gazetojn, el ili 25 estas ĉiutagaj. La popolo mem ja ne estas tre granda, eĉ ĝi ne estas 3-miliona. Krome diversaj fakorganizoj havas siajn fakajn gazetojn; ekzistas ankaŭ junularaj gazetoj, revuoj, ktp. Per sia disvastigita gazetaro la Partio estas en bonega kontakto kun ties legantaro.

La esp-a movado ne estas tre forta. En lastaj jaroj ĝi, precipe la neŭtrala esp.movado, grave kreskis, sed ne multe la laborista. Estis kelkaj malhelpoj interne en la movado. Nun la lab.esp. asocio norvega tamen jam havas grandan kvanton da kapablaj gvidantaj personoj, senlacaj agantoj, kiuj deziras sekvi la prosperon de nia movado en siaj najbaraj landoj k kiuj entreprenas jam ekde l'komenciĝanta aŭtuno laŭplanan poresp-an laboron. Ŝajnas, ke bona kampo por poresp-a laboro estas la laborista junulara movado, same kiel en Estonio.

En Oslo ekzistas kelkaj lab.esp.societoj (laborista ĝenerala, tramista, k.a.), sed precipe en la provincoj la movado estas malforteta. Ankaŭ pergazeta propagando ne estis, laŭdire, sufiĉe granda, ĉar la redaktoroj ne estis favoraj al esp-o. Eble ili tamen akceptos almenaŭ per-esp-ajn artikolojn, se la esp-istaj K-doj tiajn pli ofte prezentus al la redakcioj. Kelkaj fakaj gazetoj, kiel tramista k instruista, konstante aperigas per- k pri-esp-ajn artikolojn k la nombro da esp-istoj inter tramistoj k instruistoj ankaŭ konstante kreskis.

Oslo estas speciale interesa pro sia intermonta lokiĝo. La urbon ĉirkaŭas montoj, ĝis 600 m. altaj. Sur iliaj deklivoj estas la antaŭurboj. Nokte prezentiĝas al la rigardantoj plena iluminado. Oni povas stari longe k rigardadi la naturan iluminadon de la antaŭurboj, kuŝantaj sur la deklivoj de montoj.

En la tago — tiam videbliĝas la fjordo; malproksimen estas videblaj insuletoj k fjordoj, en ĉi tiuj — ŝipoj. Nun — plejparte la navigacio haltas — 33 % el la norvegaj ŝipoj staras en la haveno, senlaboraj pro lokaŭto!

En Oslo estas eble por ĉiuj bani sin dum someraj monatoj en la marakvo senpage! Ankaŭ estas instalita senpaga trafiko per ŝipetoj inter la banloko, sur insulo lokita, k inter la urbo.

Trondhejm estas plej grava havenurbo post Oslo. Tie ĉi troviĝas grupo el fervoraj SAT-membroj, helpemaj k amikaj al ĉiuj eksterlandaj vizitantoj, kvankam germanaj K-doj ilin tro ofte vizitis k pro sia troa postulemo jam tiom tedis ilin, ke unu K-do eĉ ne kuraĝas aperigi sian nomon k adreson en la SAT-jarlibro (la nomo staras sub X)!

La urbo mem ne estas tiel interesa, kiel ĝia ĉirkaŭaĵo. La montoj ĉirkaŭe ja ne estas tre altaj, sed tre ŝatataj de turistoj k ankaŭ de l'lokaj enloĝantoj mem. Malofte la norvegoj restas hejme dum someraj dimanĉoj, almenaŭ se ne pluvas. Ĉiu, juna k maljuna, prenas sian dorsosakon k — vagas en la montaroj. Plenegaj estas la montaroj je homoj dimanĉe! En multaj lokoj troviĝas tranoktejoj, kiajn posedas ankaŭ la laboristaj societoj. De sur la montoj videbliĝas aliaj montpintoj tra la distanco de 80 km. k eĉ pli malproksimen. Neĝkovritaj montpintoj, kie jam oni povas vidi la eternan neĝon. Pli malproksime estas videblaj nur bluaj formaĵoj, montaroj en malproksimo. En la fjordoj fiŝkaptistaj boatoj k apud la bordoj — vilaĝoj. La naturaj belaĵoj k la ebloj ofte ekskursi, variigas la vivon de l'ĉi tieaj homoj. Ili povas senti sin multe pli feliĉaj ol la homoj en la landoj de enuiga naturo. La vivo tie ĉi havas pli grandan signifon k la enloĝantoj neniam tediĝas rigardi k laŭdi sian vere laŭdindan naturon.

Ankaŭ neniam eksterlandano, kiu vizitas tiujn skandinavajn landojn, bedaŭras sian viziton, precipe tion ne bedaŭras SAT-membroj, kiuj ja havas tie ĉi tiel bonajn amikojn k pro tio ricevas plenan superrigardon je la vivo de l'skandinavoj.

N. Ruus, (15428) el Estonio.

La klasbatalo tra la mondo

Memhelpo de usonaj plumblaboristoj.

Kiam la epidemio de salajraj redukt-oj trafis la organizitajn plumblaboristojn en Long Biĉ (Long Beach), Suda Kalifornio, ili decidis fariĝi konkurantoj de la mastroj per organizado de propra kontrakta kompanio. La redukto ordonita de la mastroj estis 3 dolaroj aŭ de 10 ĝis 7 dol. por tago. Oni reklamis la novan entreprenon per 150 000 flugfolioj, el kies enhavo parto tekstas: „Milito al la plumbaj prezoj. Ŝparu al vi mem monon k forigu la plumban krizon per laboro farata nuntempe. Efektiva nur en nia laborejo. Nunaj prezoj por riparlaboro 50 cendoj por horo. Antaŭaj prezoj por riparlaboro 1.75 por horo. Kondiĉoj: kontanta pago, kiam la laboro estas finita. Plej malalta antaŭkalkulo volonte donata por ĉiaj plumblaboroj k hejtado. Nenia tasko tro granda, nenia tro malgranda. Ĉiu laboro garantiata.“ Sekvas numero de telefono k adreso.

La entreprenemaj plumbistoj estas filiigitaj al la Amerika Federacio de Laboro, kies kongreso okazas ĉi-jare en Vankuvero, Brita Kolombio, Kanado.

16285.

El Bulgario.

La bulgara mastraro komencis ĝeneral-ofensivon kontraŭ la laboristaj salajroj. En la teks-industrio, tabak-industrio k metalurgio, kie la salajroj jam estas ekstreme reduktitaj, la entreprenistoj anoncis novajn malplialtigojn de l'salajroj je 20 ĝis 30 %. Sed la laboristoj rezistas per strikoj. En la industria centro de Gabrovo la laboristoj el tri fabrikoj ekstrikis k aliaj decidis same la strikon en okazo de efektivigo de la salajra malpliigo. 450 ministoj de Tvardica pro la sama motivo ekstrikis, same la gelaboristoj de teksfabriko en Sliven. La sendependaj revoluciaj sindikatoj gvidas tiujn strikojn.

H.

Kontraŭ la faŝistoj en Brunsvigo (Braŭnŝvajg).

En la subŝtato Brunsvigo, sola ŝtato germana, kie la Hitleranoj havas la registaran povon, okazis la 17-an k 18-an de oktobro granda faŝista manifestacio, kiun partoprenis Hitleranoj el la tuta regno. Multaj kunpuŝigoj inter Hitleranoj unuflanke, socialistaj k komunistaj laboristoj aliflanke, okazis dum tiuj du tagoj; du laboristoj estis mortigataj de la faŝistoj. 22 personoj devis esti enhospitaligataj; sume estis pli ol 100 vunditoj.

P. R.

El Polio.

La polico arestis la 16-an 100 k la 17-an de oktobro 150 komunistojn, kiuj lastaj estis kunvenintaj en la legejo de juda institucio k procedis al la elekto de delegito, destinita veturi la 7-an de novembro al Moskvo por la datreveno de l'Oktobra Revolucio.

L. T.

Fervojistaj strikoj en Hispanio.

La 16-an de oktobro la fervojistoj en Andaluzio proklamis la ĝeneralan strikon. Ĉi tiuj laboristoj, kiuj apartenis ĝis antaŭnelonge al aŭtonoma sindikato, cedis al influo de l'unuec-sindikatistoj k aliĝis, je nombro de 2000, al la Nacia Konfederacio de Laboro. En Kadiks samdate la tramvojaj oficistoj komencis 48-horan strikon. En ĉi tiu urbo krome estis proklamata la ĝenerala striko kiel protesto kontraŭ la enkarcerigo al kelkaj sindikatistaj ĉefoj. La vagonaroj venantaj de Madrido k irantaj suden, devis halti en Kordobo.

L. R.

Atentigo al niaj kunlaborantoj!

Pro la dusemajnigo de l'gazeto k neceso aperigi urĝan materialon, pluraj artikoloj devis esti prokrastataj aŭ eĉ tute formetataj. Bonvolu kompreni nian situacion!

DISKUTEJO:

Pri la instruada batalo en Nederlando.

Kun intereso mi legis la artikolon de K-do Aarse pri supra temo (en n-o 365). Tiu artikolo finiĝis per la frazo: „Entute ĝi estas granda kultura batalo, en kiu la eklezio venkis en kunlaborado kun ĉiu politika partio, ankaŭ kun la socialdemokrata.“ Pri tio mi volas diri jenon:

Kio precipe estas la kaŭzo, ke la eklezio venkis? Ĉar antaŭ kelkaj jaroj la nederl. socialdemokrata partio vendis la „publikan lernejon“ interŝanĝe por la ĝenerala voĉdonrajto! La partio tiam opiniis, ke ĝi akirus pli grandan potencon en la parlamento, se la elektorajto estus universala, k tial ĝi interkonsentis kun la klerikalaj partioj, ke ĉi tiuj voĉdonus por la universala elektrajto (kvankam la klerikaluloj ĉiam estis kontraŭ la ĝenerala voĉdonrajto!); sed la socialdemokratoj tiam estus devigataj voĉdoni por leĝo prezentota de la klerikaluloj, celanta starigi bibliajn k katolikajn lernejojn per ŝtata mono ĉie, kie la gepatroj (legu la eklezio!) dezirus tion. Multaj seriozaj socialistoj maldekstraj avertis kontraŭ tiu fiinterkonsento, ĉar la rezultoj estus fatalaj por la socialista movado. Kaj la rezultoj ĝis nun pravigis ilin! Kiam okazis elektoj, la katolikoj ekz. sendis al la voĉdonejoj ĉiujn, kiuj ajn povas teni en la mano krajonon, do, ankaŭ maljunulojn k malsanulojn, monaĥinojn k monaĥojn. Kripluloj k lamuloj estis portataj en voĉdonejojn! Tiel la katolikoj sukcesis superventi k proporcie la socialdemokratoj ne pli sukcesis ol antaŭ la universala voĉdonrajto.

Aliflanke ĉie en Nederlando la klerikaro starigis privatajn (katolikajn k bibliajn) lernejojn (per ŝtata mono) je malutilo al la „publikaj lernejoj“. Ĉar la infana animo estas kvazaŭ blanka papero, sur kiun oni povas skribi ĉion, kion oni volas, la klerikaluloj nun ege povas influi la infanojn. Ĉi tiuj lastaj nur estas edukataj laŭklerike k malamike al la socialisma movado. Oni povas facile imagi la tre malfavoran influon por nia movado, k ke la antaŭvidoj por ĝi en la proksima estonto en Nederlando estos malĝojigaj dank' al la menciita fiinterkonsento inter la soc.dem.partio k la klerikalaj partioj.

Estas por mi nekompreneble, kiel „socialistoj“ povas agi tiel. Bebel iam diris „Kristanismo k Socialismo estas kiel akvo k fajro“, k li pravis. Tiu esprimo ankoraŭ nuntempe validas, k tial estis grandega eraro de la soc.dem. partio transdoni la lernejon en la manojn de l'klerikaluloj, tiel ke tiuj ĉi nun povas veneni la infananimojn per siaj fidogmoj, malamike al la socialismo. Pri tiu mia opinio mi volonte legos respondojn de aliaj K-doj.

J. L. (16458).

Pri la „demokratigo“ de l'mizero.

En „S-ulo“ n-o 356 (pĝ. 349) mi legis la opinion de K-do 348, ke „la revolucia laboristaro tute ne havas intereson pri ‚demokratigo‘ de la mizero“. Kion signifas tio? En kelkaj, precipe okcidentaj landoj ia tavolo el la laboristaro akiris privilegiojn pro diversaj kaŭzoj. Jen tiu, jen alia profesio estas plej bone (aŭ malplej malbone) salajrata. Kial? Ekzistas metioj, kiuj postulas eksterordinaran lerton aŭ estas altgrade vivdanĝeraj. Sed oni povas konstati, ke la plej altajn salajrojn enpoŝigas profesianoj, kiuj en la socio havas favoran pozicion (ŝtatoficistoj, fervojistoj ktp) k *pro tio* sukcesis atingi avantaĝojn, ĝenerale je kostoj de aliaj gelaboristoj. Tiel pri la alto de salajroj ofte decidas ne la kvalito de la laboro, sed la forto de sindikataj organizoj aŭ similaj faktoj.

Estas evidente, ke tiu stato tute ne konkordas kun la ideo de l'socialismo, sed kondukus al evitinda sindikatismo. Tamen inter la nomitaj privilegiuloj troviĝas multaj socialistoj, certe ne re-

voluciaj, sed pure egoistaj. Tiuj homoj pro sia propra persona bonfarto ja perdas la kontakton kun la mizeriĝanta proletaro k pli k pli etburĝiĝas. Ili ne plu kapablas imagi la suferojn de mizeruloj, ĉar ili mem ne spertas ilin. Kaj *tial*, ĉar laboristaraj *partoj* nur defendas siajn interesojn, la mizerego ankoraŭ daŭras k daŭros, kiun la indigno de la *tuta* proletaro jam estus foriginta.

Eble K-do 348 esperas, ke la salajrodiferencoj faros malfacilaĵojn al la kapitalismo. Li eraras. Ili nur helpas al ĝi, partigi la laboristaron laŭ monaj interesoj, ili vualas al ĝi la komunan celon. Unuj, ricevantaj sufiĉan salajron por aĉeti belaĉajn meblojn k vantaĵojn, ne komprenas la aliajn, vivantajn en ĉiama malsato. *Ĉiu devas unufoje fariĝi senlabora!* Tiam ĉiuj lernos tutlaboristan solidaron! *Pensemulo.*

Pri la milit-rezistemo.

En „S-ulo“ n-o 363 estas aperigita artikolo pri la problemo de l'paco laŭ la opinio de A. Ajnŝtajn (Einstein); en ĝi estas plej grava la alvoko de l'aŭtoro por individua rifuzo de militservo k la postulo pri nova internacia leĝaro, entenanta la rajton rifuzi la militservon.

Nun ja ekzistas en kelkaj landoj kelkaj personoj, kiuj pro sia kontraŭmilitistemo individue rifuzis militservi k estas enkarcerigitaj. Anjŝtajn alvokas nin, junulojn, venontajn rekrutojn, al pli amasa kontraŭstaro al soldatiĝo k montras al la honoro de tia grandega persona ofero.

Ĉiu ofero devas esti utila al iu afero. La neorganizitaj individuaj rifuzoj de militservo ne utilas al la kontraŭmilita afero. Ni ne ekpropagandu pli frue la individuan kontraŭstaron al militservo, ol ĝis estos mobilizita sufiĉe granda nombro da rekrutigotaj junuloj, kiuj organizite k samtempe rifuzos militservi. Nur kiam la registaro vidos la forton k organizitecon de militrifuzantoj, ĝi ankaŭ eble ekkalkulos kun ili.

Plej grave estas, ke ĉiuj laboristaj partioj ekpostulu en siaj politikaj programoj la evidentigon de la leĝo, enhavanta permeson anstataŭigi militservon per deviga laborservo en la landoj, kie kezistas deviga militservo.

Ni individue eluzu ĉiujn laŭleĝajn eblojn por efektivigi niajn ideojn aŭ finvenki en niaj bataloj; se ni bezonas batali kontraŭ la leĝoj, tiam ni ne plu batalu individue, sed jam — amase, organizite. *15428, Estonio.*

Por ke „LA NOVA EPOKO“ pluvivu

E. Lanti (Paris), donaco: 500 fr.,
E. K. Limuzin (Paris), donaco: 20 fr.
SAT-ano 55, donaco: 50 fr.
SAT-ano 1380, donaco: 50 fr.

Amo k feliĉo.

Amo k feliĉo estas du vortoj, kiuj kvankam en la homara vivo ofte kunigitaj, tamen havas gravajn diferencajn signifojn. En la holanda lingvo, k ankaŭ en aliaj lingvoj, la malkorekta uzado de la vortoj *amo* k *ami* estas laŭ mia opinio la fundamenta kaŭzo por la multnombraj malfeliĉaj edziĝoj k eksedziĝoj en la hodiaŭ tempo. Kiam mi diras: „La amanto amas sian amatinon“, mi korekte esprimas per la vorto „amas“ la seksan karakteron de la sento. Sed kiam mi diras: „La infano amas sian patrinon“, mi malbone esprimas la karakteron de la sento, ĉar mi ne parolas pri seksa pasio, sed mi volas diri, ke la infano estas feliĉa en la proksimo de sia patrino. Amo estas la seksa deziro de la naturaj geindividuoj por ano de la alia sekso. Ĝi estas la plej malnova sento en la animala naturo, kiun ni ne povas malŝati ne difektante la sanon de la individuo.

Feliĉo estas laŭ mia percepto en sia originala formo la sento de sendanĝera ripozo de la besto k de la prahistoria homo, kiam li sin trovis kune kun la anoj de sia familio en sia kaverno aŭ kaŝejo.

Multnombraj gejunuloj, kiam ili amas unu la alian, ankaŭ kredas laŭ la erariga parolmaniero, seu pli grave pripensi tiun problemon, ke kiam ili geedziĝos, ili nepre estos feliĉaj.

Nek religia nek civila edziĝformalaĵoj avertas la edziĝontojn pri tiu konfuzo de ideoj, k por tio mi esperas bone fari, malkaŝe priparolante tiun temon.

Same kiel manĝi, trinki, dormi k aliaj bezonoj de la homa korpo, ankaŭ ami estas postulo de la naturo. Plenumo de tiu postulo donas kontentigon al la individuo, sed plenumo de korpaj bezonoj ne faras feliĉa, kvankam male la neplenumo de l'korpaj bezonoj certe kaŭzas, ke la individuo sin sentas malfeliĉa.

En via libertempo, post longdaŭra ekskurso per vagonaro, kiam vi venos al la fino de via vojaĝo, via stomako certe petos solidan manĝaĵon. Se vi ne povus plenumi tiun peton, vi baldaŭ sentus vin malfeliĉa. Manĝante vi kontentigas la korpan bezonon, sed nur, se post refreŝiga dormo vi la sekvantan matenon vizitos la belan pejzaĝon, vidos brili la sunon sur la montoj, arbaroj k riveroj, k aŭdos la birdojn kanti, vi estos feliĉa. Feliĉo do ne estas korpa, sed anima stato de plenumitaj deziroj.

Same kiel via libertempa vojaĝo, estas la vojaĝo tra la vivo de l'geedziĝintoj kontentigo de seksaj deziroj; kvankam korpa bezono, kontentigo de l'korpa pasio, tamen ĝi neniam faros feliĉa.

Sed multnombraj gejunuloj, kiuj nur sentas la seksan pasion unu por la alia, esperas tre naive fariĝi feliĉaj post geedziĝo, sed post kontentigo de la pasio ili konstatas tro malfrue la gravan eraron. *Ariadno (13607).*

SCIENCO K TEKNIKO.

La problemo pri la morto.

Laŭŝajne simpla k manifestiĝante kiel natura leĝo, apenaŭ suferanta escepton, la fenomeno pri la morto estas reale ankoraŭ tre nekontentige konata.

Studante ĝin, oni retrovas la samajn malfacilojn kiel en la plejmulto de l' grandaj demandoj de la biologio: eksperimentaj malfaciloj, pro la neceso operacii ĉe vivaj estaĵoj k ĉe specoj ofte grave diferencaj de la homa speco; komplikc de l'interplektitaj demandoj, kiuj malfaciligas la apartigon de l'elementaj faktoj; finfine la malrapido en la eksperimentoj, kiuj ofte bezonigas longajn jarojn da klopodoj, antaŭ ol kolektiĝis sufiĉe da materialo por kontroli hipotezon, k kiuj necesigas ankaŭ perfektigitajn instalojn, senmankan spiritliberon por la scienculoj, kiuj dediĉas sin al tiaspecaj esploroj.

Laŭ la nunaj esploroj oni povas difini la morton kiel la detruon de l' vivanta materio. La fajro, aŭ simple sufiĉe alta temperaturo, la intensa malvarmo, la enkonduko de venenoj aŭ kaŭterizaj substancoj en la medion, kie disvolviĝas la vivanta materio, sufiĉas por detrui la organajn kunmetaĵojn k, konsekvence, estingi la vivon.

Ne estas la maniero de morto, kiu okupas la plej multajn scienculojn. La plej grava demando estas scii, ĉu la vivanta materio povas propramove ĉesi ekzisti; ĉu, kvankam la plej favoraj kondiĉoj plue estas funkciantaj, ekzistas natura fino al la vivo de l'ĉelo aŭ de l'organizita estaĵo. Tion oni nomas la natura morto, la morto pro maljuneco aŭ elĉerpiĝo, tiu, per kiu la estaĵo ĉesas malabrupte ekzisti, simple ĉar ĝi venis al la fino de siaj ebloj.

Oni longtempe kredis, ke la natura morto ekzistis k ke ĝi estis neevitebla neceso por ĉiu vivanta organismo. Oni emis ĝin kredi ne nur per la kuranta observado ĉe la animaloj k plantoj, sed ankaŭ per esploroj ĉe la unuĉeluloj, t. e. ĉe la mikroskopaj ĉeloj, la plej simplaj vivaĵoj, kiujn oni konas. Oni tiel konstatis, ke unuĉelulaj kulturoj, kvankam oni faris grandajn antaŭgardojn por ilin savi antaŭ la malvarmego aŭ varmego, k ankaŭ por renovigi la necesajn nutrajn substancojn, iom post iom detruiĝis k fine estis ekstermitaj. Sed pli malfruaj longjaraj eksperimentoj metode faritaj pruvis kontraŭe, ke, se oni faras ĉiujn taŭgajn antaŭgardojn, inkluzive tio senigi

la medion, kie la kulturoj troviĝas, de venenaj produktoj rezultantaj de la asimiliĝo, oni ricevas tiajn rezultojn, ke male ŝajnas senfine verŝajna, ke la ĉelo estas kapabla vivdaŭri sen malfortiĝo k sen limoj. Alivorte, la vivanta materio, reprezentata de simila ĉelo, estas senmorta. Post dekkvin jaroj da observado la kulturoj daŭrigas sin nutri, sin reprodukti, laŭ la samaj leĝoj de kreskado kiel komence, k sen ia signo pri malrapidiĝo.

La multobliga povo de ĉi tiuj ĉeloj estas cetere mireginda. Feliĉe tiu multobliĝo de l'unuĉeluloj estas limigata per ioma kvanto da malhelpoj, kies plej efika estas la manko de konvenaj nutraĵoj por kreskigi tiajn masojn.

La scienculoj emas do hodiaŭ akcepti, ke la ĉelo lokita en favoraj kondiĉoj ne mortas.

Ne nur unuĉeluloj, sed multnombraj animaloj pli malsimplaj kapablas plene sin reprodukti senfine. Ĉe ili la ĉelvivo estas sufiĉe intensa, por ke oni povu observi la aktivan reproduktadon de l'ĉeloj, precipe en kazoj de, eĉ tre gravaj, vundoj. Iuj malsuperaj animaloj povas ripari la perdon de membro aŭ de grava organo. Ili kapablas anstataŭigi foruzitan, maljuniĝintan, difektitan organismon per novaj pli junaj k pli solidaj partoj. La ĉeloj konsistigantaj tiujn organismojn povas sin reprodukti en la samaj kondiĉoj, kiel la unuĉeluloj, pri kiuj ni parolis. Oni rimarkis tamen, ke la povo rekreskigi membrojn malfortiĝas laŭgrade, kiel oni supreniras en la ŝtuparo de l'organizitaj estaĵoj. La kankroj, kraboj, omaroj, insektoj rekreskigas pinĉilojn aŭ piedojn for-tranĉitajn aŭ ŝiritajn; sed tiuj animaloj jam ne plu povas ripari parton de l'korpotrunko, kapo aŭ vosto, kiel tion faras la vermoj. Ĉe la vertebruloj, la plej malsuperaj kiel la lacertoj, kapablas ankoraŭ rekreskigi perditan voston. Sed la birdoj k mambestoj vidas tiun ĉi kapablon reduktita al plej malgrandaj proporcioj. Ĉe l'homo, la solaj histoj, kiuj kapablas sin ripari, estas tiuj de l'haŭto k haŭtformaĵoj, ungoj k haroj. Neniu pli profunda vundo, nenia perdo eĉ de nur plej eta parto de interna organo estas riparebla. Ŝajnas do ekzisti ĉe la organizitaj estaĵoj evoluado en la kapablo ripari la organismon, „evoluo de l'morto", por uzi esprimon de l'profesoro Metalnikov.

Ni ekzamenos la sekvontan fojon rekte la problemon pri la morto en senpera interligo kun tiu pri la maljuniĝo.

Korekto. Ni ricevis jenan sciigon de K-do *J. M. Kerr* (Denver, Usono): „En ‚S-ulo' n-o 359, ‚Letero de Sako (Sacco)' la salutvortoj ĉe la komenco ne estas korekte tradukitaj k donas malbonan impreson. Sako skribis tiun leteron la 26-an de febr. 1924 al S-ino C. Ĝak (Jack), kiu dum tiu vintro estis instruinta al Sako iomete la anglan lingvon. Lia letero komenciĝis: ‚Mia kara s-ino Ĝak.' Oni ne uzas la vorton ‚kara' ĝuste antaŭ familinomo, k pli speciale al virino."

Edison mortis.

Oni povas diri, ke kun Edison malaperas ne nur la plej granda inventisto de l' nuna tempo, sed ankaŭ la homo, kiu plej forte influis la morojn de l' epoko, tiu, kiu plej profunde modifis la aspekton de nia ĉiutaga vio. Aŭtodidakto edukita per la severa lernejo de l'mizero, Tomaso Alva Edison sukcesis, sekve de sia natura intelekta riĉo, de obstinega laborado k sia konfido, trudi siajn malkovrojn al malfidema k, esence, al progreso kontraŭstarema mondo. Ajnŝtajn (Einstein) diris okaze de lia morto: „Edison, kun potenca k nelaciĝema genio, estis unu el tiuj kreantaj spiritoj, kiuj formis la modernan epokon. Li donis al ni ĉi tiujn aferojn, sen kiuj estas hodiaŭ maleble al ni koncepti la ekziston. Lia potenca k ‚sorĉokapabla' personeco frapos la imagon de la junularo dum pluraj generacioj."

Lia brilega k fruktodona vivo forpasis kiel fabelo, el kiu ĉio supernatura estas ekzilita. Kiel junulo li inventis multnombrajn k laŭgradajn plibonigojn en la telegrafio, poste ĉe la telefono, kiun li faris praktikebla per invento de l'karb-bastoneta mikrofono (1877). Unu jaron pli malfrue li fabrikis la unuan fonografon, kelkan tempon poste la megafonon, kiu permesis konsiderinde pliampleksigi la sonojn de l'fonografo. Plej grandan serĉadon k cerblaboron bezonigis la invento de l'fibreto de la inkandeska lampo (elektra lampo), lia plej grava verko. Edison estis ankaŭ unu el la pioniroj de l'kinematografo.

Tre danĝera rifo estas evitita.

Kiel la K-doj povis legi en la lasta n-o, nia Administranto estis de la „laborista" presejo „Neudrag" minacvokita al la juĝejo kun la postulo pri tuja pago de **3 643.59** *mk. germ. Iuj el la skismigantoj de nia movado, kiuj estis informitaj pri la afero, jam ĝojis ĉe la espero, ke la havaĵo de SAT, kuŝanta en Lajpcig, estos aŭkcie vendata k de EKRELO aĉetata per mizera sumo. Ni do staris antaŭ plej proksima danĝero k devis multe k urĝe klopodadi por malebligi la atencon. Tiucele ni rilatis letere kun kelkaj K-doj k informis ilin pri la danĝero, kiu minacas nian organizon. Niaj klopodoj ne estis vanaj. Ĉiuj informitoj streĉis la fortojn; kelkaj eĉ pruntepreni monon por transprunti ĝin al SAT. Tiel la necesa sumo estis kolektata, antaŭ ol „Neudrag" povis efektivigi sian malproletecan minacpostulon.*

Ni ankoraŭ evitis tiun rifon k denove konstatis, ke nia Asocio entenas trezoron da sindonemo k oferemo. Tian organizon neniuj sukcesos disbati k mortigi...

„SAT bankrotas! ... SAT mortaĉas!" hienece kriadis kelkaj skismigantoj (ni ne aplikas tiun esprimmanieron al bonkredaj trompitoj en la opozicia tendaro!). Antaŭtempa ĝojo! SAT vivas; ĝi kuracas siajn vundojn k ekzistas nenia dubo, ke ĝia farto estos bona post relative mallonga tempo.

Tiun tempon vi helpu mallongigi, Gek-doj, per mondonacoj! Vi ne lasu la tutan ŝarĝon sur la ŝultroj de nur malmultaj oferemuloj! Varbu anojn; disvastigu la SAT-eldonaĵojn; ĉiel klopodu por refortigi la organismon vunditan per insidaj batoj!

Direkcio de SAT.

Liberpensulaj notoj.

La eklezio en Sovetio.

Inter la senpartiaj laboristoj estas 15,9 % da kreduloj. Inter la analfabetoj estas 31 % da kreduloj. 57,7 % el la laboristoj ankoraŭ ricevas edziĝan benon k 70,4 % lasas bapti siajn infanojn.

Tio pruvas, kiel malrapide la transformiĝo de l'spiritostato sekvas al la transformiĝo de l'ekonomia strukturo.

(„Ateisto" n-o 9, 1. 9. 1931.)

Ĉu estas vere?

La katolika ĵurnalo „Germania" raportis en n-o 209 de la 8. 9. 31. jenon:

‚En Japanio ĉiuj liberpensulaj organizoj estas likviditaj k dek el iliaj gvidantoj estas arestitaj. Dum domtraserĉado oni konstatis interligon inter Komintern k la Liberpensula Uniiĝo."

Japanaj SAT-anoj, raportu!

SENNACIULA LIBERPENSULA PAĜO

Redakcia adreso: ADOLF WALDMANN, Illerstr. 8, BREMEN, Germanio.

Internacia Liberpensula Kongreso.

5.—7. de sept. en Berlino.

Estis reprezentataj Anglio, Belgio, Ĉeĥoslovakio, Francio, Germanio, Nederlando, Polio, Portugalio k Svisio. La italoj ne povis sendi delegiton, ĉar Musolini rifuzis al ili pasporton. La liberpensuloj el Usono k Latvio devis kontentigi sin per leteroj.

La granda sukceso de la kongreso estis, ke la ĝisnunaj du internacioj liberpensulaj, la „Internacio de Proletaj Liberpensuloj" k la „Brusela Internacio Liberpensula", kunfandiĝis al la „Internacia Liberpensula Unuiĝo". La malnova statuto de la „Internacio de Proletaj Liberpensuloj", krom kelkaj malgrandaj teknikaj ŝanĝoj, restis la sama. Do, okazis en Berlin forta antaŭenpuŝo en la liberpensula movado tutmonda.

Jenaj temoj estis pritraktataj:
Problemoj pri junul-edukado (raportis K-do Zimzen [Siemsen], Germ.);
Kolonia politiko de la Eklezio (rap. K-do Bulanĵe [Boulanger], Belgio);
Klerikalismo k faŝismo (rap. K-do Zivers [Sievers], Germ.);
Scienco, tekniko k metafiziko (rap. K-do Hoving, Ned.).

Estas ĝojige, ke oni interkonsentis pri ĉiuj tiaj problemoj. Unuanime oni elektis kiel sekretarion K-don Hartvig k la plenum-komitaton (K-dojn Nilde, Tervanj (Tervagne), Zivers k Ronzal).

Unuanime oni ankaŭ akceptis jenan rezolucion:

„La partoprenantoj de la Liberpensula Mondkongreso, apartenantaj unuflanke al la ‚Fédération internationale des Sociétés de libre pensée', aliflanke al la ‚Internationale proletarischer Freidenker', unuiĝis por komuna laboro en la ‚Internationale Freidenker Union'. Unuecaj en la celo la delegitoj povis konstati, ke sur la bazo de la kongresaj priparoladoj inter ili ankaŭ ekzistas laŭprincipa unueco rilate al la metodo.

En tempo, dum kiu la eklezio, — apogante sin sur siaj ampleksaj posedaĵoj k sur sia organiza aparato, akirante pli ol iam senperan influon sur la politika kampo, interligante sin senĝene kun la faŝismo, la plej sanga ilo de la reakcio, fariĝis la ĉefkulpulo de la nuna kultur-reakcio, la liberpensula movado ne povas resti ĉe nuraj sciencaj metodoj, sed devas gvidi la kulturbatalon.

La liberpensula movado ne estas ligita al iu ajn politika partio, sed ĝia gvidprincipo estas la socialismo, ĝia celo estas sociordo, kiu garantias la politikan, ekonomian k spiritan liberiĝon k la progresantan evoluon de l' libera penso. En tiu ĉi senco la liberpensula movado havas la taskon, subteni la socialistajn partiojn.

La internacia liberpensula movado substrekas sian eksterordinaran solidaron kun la socialistaj partioj k sindikatoj en ilia lukto kontraŭ la faŝismo.

Por povi plenumi tiun taskon, necesas iniciati en ĉiuj landoj liberpensulan klasmovadon. Ĝi certe sukcesos, ĉar la ekonomia evoluo k la politikaj spertoj preparas la grundon por la klerigo de l'amasoj. Milionoj da senlaboruloj ekkonas, ke la ‚de dio intencita' kapitalista sociordo ne plu estas kapabla nutri siajn proprajn sklavojn. Samtempe la eklezio ankoraŭ ĉiam ricevas sumegojn de la ŝtatoj. — Profitintereso estas la kaŭzo por ekstermado al amasegoj da porvivaĵoj (nutraĵoj, krudmaterialoj ktp.), dum samtempe milionoj da homoj malsatas k suferegas. Konsiderante tion ni demandas: Kie restis la moralaj leĝoj de la eklezio?

Kaj en tiu plej terura k monstra krizo ekonomia, kiu iam ajn regis sur la terglobo, la eklezio konstruas novajn preĝejojn, dum samtempe milionoj da homoj ne scias, kien kuŝigi sian kapon.

En tiu epoko de plej pezaj ekskuoj sociaj estas la devo de ĉiuj progresemaj homoj, envicigi sin en la batalfronto kontraŭ la politika k kultura reakcio".

Kompiltradukis el „Der Freidenker" (La Liberpensulo) *Arbarulo.*

Kristanismo k Socialismo.

Okaze de la 40-jara jubileo de la cirkulero de l'papo Leo la XIII., „Rerum novarum", la nuna papo Pio la XI. eldonis en majo 1931 „enciklikon pri la socia ordo". Por montri al la Ge-SAT-anaro la veran karakteron de la katolikismo, kies estro uzurpas ne nur la juĝistan funkcion pri animaferoj, sed ankaŭ pri sociaj k ekonomiaj demandoj, mi citas el la nova encikliko (germ. eldono, paĝoj 10, 11, 35—38) jenon:

„Tio estas la grandioza signifo de la principoj, kiujn proklamis Leo la XIII. per sia supera aŭtoritato, ke ili . . . ne nur iniciatis la kristanajn laboristojn al fondo de multflanka organizo sur profesia bazo (legu: kristanaj sindikatoj! — *Red.*), sed samtempe ankaŭ donis al ili la necesan instrukcion por la efektivigo. Multnombraj laboristoj tiel fariĝis plifortigitaj en sia bona pensmaniero (legu: obeemo, cedemo, toleremo! — *Red.*) k imunaj kontraŭ la logoj de l'socialistaj organizoj, kiuj kuraĝis reklami sin kiel la solajn, kiuj efike pledus por la interesoj de l'ekspluatitoj."

„Plenrajte oni povas celi, ke iuj posedaĵoj estu publikaj, ĉar ili, kiel grandega potenco en privataj manoj, danĝerigus la publikan bonstaton. Rajtigitaj celadoj tiuspecaj neniel kontraŭas al la kristana ideo. Eĉ multe malpli ili estas speciale socialistaj. Kiu ne celas ion pluan, tiu ne havas kaŭzon esti socialisto."

„Sendube oni povas observi rimarkindan alproksimiĝon de socialistaj programpostuloj al la postulaĵoj de la kristana socireformo. — Sed neniu kredu, ke ĉiuj nekomunistaj branĉoj de la socialismo, laŭ programo k praktiko, jam adaptiĝis al la ĝusta koncepto. Ĉefe ne temas pri rezigno, sed nur pri iagrada mildigo de l'klasbatalo. — Sed ĉu tia socialismo jam rezignis pri sia kontraŭkristaneco?"

„La socialismo, egale ĉu kiel dogmo, kiel historia fenomeno aŭ kiel movado, ĉiuokaze ĝi ne adaptiĝas al la dogmo de la katolika eklezio — aŭ ĝi cedu esti socialismo: La antagonismo inter socialista k kristana ideologio ne estas forigebla."

„Kiel ĉiu eraro, la socialismo enhavas ion ĝustan. (Kontraŭ tio ja la papoj neniam protestis.) Tamen ĝi baziĝas sur socikoncepto, kiu kontraŭas la veran kristanan ideon. Religia socialismo, kristana socialismo, estas kontraŭdiroj en si mem. Oni ne povas esti samtempe bona katoliko k vera socialisto."

Jen, Gek-doj, en sociaj k ekonomiaj demandoj la eklezio estas preta kompromisi, ja — ĝi eble eĉ ne kontraŭstarus la elproprigon de la kapitalistoj. Nur ne tuŝu ĝiajn fundamentajn principojn, aliel vi estas ĝia plej akra kontraŭulo.

Do, socialistoj en ĉiuj landoj, kiom longe ankoraŭ vi hezitas tiri el tio vian konsekvencon?

Kompiltradukis: Arbarulo.

NI ENKETAS.

Kiaj estas la kondiĉoj rilate la eksiĝon el la eklezio en la diversaj landoj? Liberpensulaj korespondantoj bonvolu sendi pri tiu demando koncizajn raportojn al la redakcia adreso.

Pri la enhavo de artikoloj aperantaj en „S-ulo" respondecas la aŭtoroj.

TRA ESPERANTIO

Kie restas la esperantistoj?

(Vidu la n-on 365.)

Al K-do 14 561 mi volas respondi jenon:

Mi tute samopinias kiel li, ke la sukceso de esperanto ne estas tia, kia ni kredas ĝin. Ne la nombro da kursanoj, eĉ ne la nombro da Gek-doj, kiuj aliĝas al la LEA-oj, sed nur la nombro da klaskonsciaj esp-istoj, nur la nombro da SAT-anoj, kiuj praktike uzas esperanton, gravas.

Same kiel K-do 14 561, mi povas juĝi nur pri la nederlandlingva regiono. En ĝi aliĝis 1606 Gek-doj al la LEA-aj kursoj en la vintro 1930/31. Eble kelkaj centoj aliĝis al la nederlanda LEA, sed kiom da ili SAT-aniĝis?

En mia grupo estas proks. 90 anoj. Nur 20 el ili estas SAT-anoj. La kaŭzo, laŭ mi, estas, ke ne ekzistas nacilingva porlaborista lernolibro. Ni estas devigataj uzi la burĝajn lernolibrojn, sekve la kursgvidanto ne antaŭe povas „plugi“ la kampon. Krome, ni, ĝis nun, tro multe atentis la neŭtralon de niaj laboristaj kursoj, ĉar povas partopreni ankaŭ la religiuloj k aliaj „neŭtraluloj“.

Se ekzistus porlaborista lernolibro nacilingva — ĉar „Petro“ ne havos sukceson, laŭ mi — enhavanta artikolojn pri SAT k ties organoj, aludanta la rolon de esperanto por nia celo, ni certe havus pli da sukceso.

Tre malmultaj esp-istoj praktike uzas esperanton, ĉar la aliaj ne kapablas paroli. Grava kaŭzo, laŭ mi, estas, ke la lernolibroj tute malatentas la nacilingvan idiomon. La ĉiutaga konversacio pligrandparte konsistas el idiomaj esprimoj. Ties nelogikecon — do ties veran sencon — homoj ordinare ne komprenas aŭ ne atentas, sekve ili amas traduki laŭvorte k ne laŭsence. K-do 14 561 pravas: post la elementa kurso oni lasas la nove bakitajn esp-istojn. Ili mem maturiĝu, spertiĝu! Certe, daŭrigaj kursoj estas aranĝataj, sed pro manko je bona lernolibro, ili havas nur tre malgrandan sukceson.

Pliboniĝo do estas ebla, sed ĉiu LEA-estraro esploru la eblon eldoni nacilingvan porlaboristan lernolibron, kiu atentas la nacian idiomon: unu por la elementa k dua volumo por la daŭriga kurso.[1]

SAT-ano 14942.

[1] En Francio ekzistas bona tia lernolibro kun antaŭparolo de Henriko Barbus (Barbusse); ĝi jam havis 3 eldonojn k disvendiĝis je pli ol 16 000 ekzempleroj. Tamen en Francio oni same povas starigi la demandon: „Kie restas la esperantistoj?“ Miaopinie, la kaŭzo kuŝas en tio, ke oni ne sukcesis konvinki la varbitojn pri la granda signifo de artefarita lingvo en la evoluo de l'Homaro. Sed ni ne miru pri tiu nesukceso, ĉar multaj esp-istoj eĉ ne komprenas la ĝustan signifon de nia movado k la gravon de esperanto.

E. L.

Kiel pagi la sendkostojn por la „Protokolaro“?

Kredeble la Gek-doj legis kun ĝojo en la antaŭa n-o, ke ili povos ricevi la ampleksan „Kongres-Protokolaro“n, eldonata en broŝura formo k baldaŭ aperonta, ĉi-jare sen speciala pago, escepte la pago por la sendkostoj (egalvaloro de internacia respondkupono). Tamen verŝajne la penso devi transsendi la valoron de internacia respondkupono al la Administrejo, iom timigis ilin, ĉar la sendo de tre malgrandaj sumoj estas malfacila k kaŭzas plikostojn ĉe la poŝta servo, kiuj ne estas proporciaj kun la prezo mem. Al tiuj K-doj ni volas doni ĉi tie jenan rekomendon:

1. Tie, kie ekzistas Peranto de SAT, ĉi tiu akceptu de la lokaj SAT-anoj la sumeton por la sendkostoj k transpagu la tiel kolektitan kolektivan sumon kun indiko de la nomoj k matrikuloj aŭ indikoj pri abonanteco al la Administrejo.

2. Kie ne funkcias Peranto, individuaj SAT-anoj k abonantoj havas la eblon, nun, en la jarfina periodo, transsendi tiun sumeton interlige kun alia pli grava pago, ĉu la kotizpago por 1932, ĉu reabono al la gazeto aŭ libromendo. Tiel estas eviteblaj apartaj kostoj, kiujn kaŭzas la aĉeto de respondkupono aŭ transĝirado de tiom eta sumo.

Kaj plej rekomendinda estas jeno: **ĉiam havu depone ĉe la Administracio malgrandan — eĉ grandan! — sumon el kiu oni povas preni por pagi tiajn elspezojn.**

El la Protokolo de Kunveno el SAT-anoj aktivaj de Bruselo

(10. IX. 1931 en kafejo „A la Renommée“.)

Elekto de tria ano de Kontrol-Komitato por anstataŭi K-don Berĵje (Bergiers).

„K-do Coen prezidas k malfermas la kunvenon je la 8 h. 30 m. Li donas parol-permeson al K-do Van Aelst, kiu parolos pri la Amsterdama Kongreso. ... Li konigas la sintenon de Berĵje antaŭ la Kongreso k dum la kongrestagoj. Li memorigas, ke antaŭ la Kongreso dufoje li petis Berĵje ĉeesti kunvenon por priparoli la raporton de K.K. k renkontis nur rifuzon de Berĵje, kiu volis trudi sian t. n. raporton kontraŭ la volo de la du aliaj K.K.-anoj. Ĉe la Kongreso, Berĵje ne montris sin, kvankam li estis en Amsterdam, sed deponigis en la kongresejo paperaĉon titolitan „Vero pri K.K.“. La kuraĝulo ankaŭ hodiaŭ vespere timis sin montri k tio plian fojon juĝas lin.

„K-do Coen, prezidanto, konigas, ke ni kunvenas sufiĉe multnombre por elekti trian K.K.-anon. K-do Basteels (SAT-peranto) konigas, ke K-doj Fisset (16 819) k Billen (15 536) ne plu estas SAT-anoj, ĉar ili ne plu pagis de pluraj monatoj kotizon al la grupo, kiu kiel kutime en nia grupo antaŭpagis por ili al SAT. Ili do ankoraŭ ŝuldas al la grupo la sumon, kiun ĝi pagis por ili al SAT. K-do Szerman, reveninte el Middelkerkes (Maro), kie li laboris ĝis antaŭ 3 tagoj, partoprenas la kunvenon.

„K-do Coen legas la leterojn de la Direkcio, kiu invitas la SAT-anojn de Bruselo elekti trian anon de K.K. por anstataŭi K-don Berĵje. K-do Springael diras, ke la regularo de la K.K. tamen diras: ‚La SAT-kongreso komisias al iu K-do la taskon konsistigi en sia urbo K.K.-on.‘ Tiel ne okazis en Amsterdam pro forgeso. Ĉar li deziras fortan pozicion por la K.K., li proponas, ke la konsistigita K.K. nur funkciu provizore, ĝis ĝenerala referendumo estos aprobinta la elekton de K-doj V. Aelst, Stalens k de la tria elektota K-do.

„Pluraj K-doj opinias tion ne necesa, ĉar la raporton de K-doj V. Aelst k Stalens aprobis la Kongreso. K-do Lebacq diras, ke en Lajpcig okazis la sama afero. Pro aprobo de raporto de Vildebrand elektita en Gotenburgo, tiu ĉi daŭrigis sian postenon post la Lajpciga Kongreso. K-do Springael atentigas pri la fakto, ke la regularo de K.K. nur estas aprobita en 1930 — do post la Kongreso de Lajpcig — k devas aperi en la venonta Jarlibro.

„Fine okazas la baloto pri la propono de Springael, kiu estas aprobita per 14 voĉoj kontraŭ 1 k 3 sindetenoj. Kiel trian anon de K.K. oni prezentas K-dojn Van Vynckt (616), Basteels (1837), Haine (297). La baloto okazas per sekreta bulteno k rezultigas: *Basteels* 12 voĉoj, *Van Vynckt* 8 voĉoj, *Haine* 1 voĉo. La balotpartoprenantoj nombris 21 (2/3 de la aktiva Brusela SAT-anaro, kiu nombras 32). K-do *Basteels* estas do elektita. Ĉiuj partoprenintoj subskribas liston aldonante sian matrikulon. K-doj Springael (1729) k Van Gerfsom (8100) el Bruselo k K-do L. Haan (16 603) el Roterdam, por kelkaj tagoj en Bruselo, kontrolis la baloton k deklaris skribe, ke ĉio okazis korekte. Tiu deklaro k kunvokilo por la kunveno estas aneksitaj al la protokolo sendota al SAT-Direkcio. K-do Coen fermas la kunvenon je la 10½ horo. Protokolanto: *M. Van Aelst.*

„Unuanime aprobita dum kunveno de SAT-Rondo de 17-a de sept. 1931 en kafejo „A la Renommée“. Prezidanto de la kunveno: *A.V. Gerfsom.* Sekretario: *M. V. Aelst.*“

*

La sento de niaj Bruselaj K-doj estas facile komprenebla: ili deziras havi la necesan aŭtoritaton por plenumi la taskon, kiun la Statuto komisias al la K.K. Ni tamen opinias, ke la aranĝo de nova referendumo laŭ la maniero de la ĵus okazinta tute ne estas necesa. Ni havas la konvinkon, ke la grandega plimulto da membroj havas nenian motivon por kontraŭstari al la elekto regule farita de la Brusela SAT-anaro; sed por ke tiu nia konvinko klare evidentiĝu, ni decidis jenon: ĉiu aktiva SAT-ano, kiu ial kontraŭas al la elekto de K-doj M. V. Aelst, G. Staelens *k* G. Basteels *en la Kontrol-Komitaton, bonvolu konigi tion al la Redakcio de „S-ulo", kiu por kontrolo publikigos la SAT-matrikulon de la voĉdonantoj. Se la nombro de tiuj kontraŭstarantoj konsistigus la plimulton aŭ eĉ atentindan malplimulton, la elekto de la Brusela SAT-anaro estos nuligata. Per tia aranĝo ni ŝparos monon, ĉar ne necesas presigi k dissendi voĉdonilojn k plie ne elspezigos la aprobantojn, kiuj ja devas pagi afrankon por resendi la voĉdonilon. Kiel limtempon por tiu negativa baloto ni difinas la* **5-an de decembro.** *Direkcio de SAT.*

Por servi niajn maristajn K-dojn.

Ĉu vi, K-doj, loĝantaj en diversaj havenurboj de la mondo, komprenas la gravan utilon de Marista Esp-ista Ligo? Ŝajnas al mi, ke multaj K-doj ne donas sufiĉan atenton al tiu laboro, disvastigi esp-on inter la ŝipanoj. Se ĉiuj K-doj loĝantaj en marŝipaj havenurboj bone komprenus tiun taskon, ili certe per niaj gazetoj, precipe „S-ulo", jam delonge sciigus al la legantaro k precipe al la ŝipanoj, ke ili laboras inter maristoj, helpas k malfermas ejojn por vizitantaj ŝipanoj-esp-istoj, k ankaŭ por aliaj kunŝipanoj. Maristaj SAT-anoj tamen elmontru ĉiam sian membrecon! Per viaj LEA-gazetoj ankaŭ sciigu pri tiu afero k informu la sindikatajn gazetojn, ke en diversaj urboj jam estas niaj perantoj (kiuj parte komprenas ankaŭ la anglan k germ. lingvojn). Nia celo estas eviti per esp-o ĉian militon, eviti la varbadon de strikrompantoj, kiam okazos batalo inter la ŝipanoj k la navigadkompanioj, akiri salajraltigojn, liberajn tagojn plenpagatajn, ktp. Sciigu, ŝipanoj, al la peranto alvenon k nomon de via ŝipo por povi aranĝi viziton. Frata interligo de l'diverslandaj ŝipanoj tre necesas. Jen adresoj de l'perantoj k helpemaj K-doj:

Amsterdamo: S. Otsen, 71 [1], Barentzstrato (sekretario).
Amsterdamo: J. Kaptein, 49, Insulindeweg.
Antverpeno: Belga Marista Hejmo, 20, Ankerrui.
Arĥangelsk (U.S.S.R.): A. Erjuĥin, Marista Klubo.
Dordreĥt: P. G. v. d. Plank, Jac. Marisstr. 57r.
Hull: J. W. Pretton, 71, Wright Street.
Las Palmas (Kanariaj Insuloj): A. Ll. Bellvehi, str. Pedro de Vera 9.
Roterdamo: J. v. d. Plas, Drentsche str. 24 A.
Sebastopol (U.S.S.R.): K-dino Lisiĉnik, Dvorec Truda, Majak Kommuni.
Sundsvall (Svedio): Thorsten Farm, Sidsjövagen 22.
Tuapse (Kaŭkazo): Bazilo Belakov, Kollek-
Zaandamo: J. Vis, Zuiddyk 306. [tivnaja 4.
K-doj en Rostov (Don), Novorosijsk, Niŝni-Novgorod ankaŭ subtenas nian laboron.

EN NIA MOVADO

KRONIKO

Aŭstrio. *Bruck.* 3. k 4. okt. la ALLE-grupo aranĝis ekspozicion en la urbdoma ĉambrego, kiu estis bele ornamita per esp.flagetoj. En la mezo estis granda turo, sur kies flankoj pendis esp-aĵoj, fotoj, koresp-aĵoj, devizoj instigantaj al lernado, ktp. Sur longaj tabuloj vidaĵoj, gazetoj, leteroj, sur la muroj flugfolioj el ĉiuj landoj. La tuta aranĝo faris grandan impreson ĉe ĉiuj (pli ol 400) vizitantoj. Sekve de l'ekspozicio anonciĝis por la novaj kursoj 60 p. (J. T.) — **Estonio.** *Tallinn.* Komence de sept. komenciĝis kursoj por komencantoj kun 70 p., aranĝitaj de la loka Lab.Esp.Grupo (gvidataj de K-do Kauer). *Tartu.* La 27 sept. estis fondata Lab.Esp. Societo. Adr.: *Tartu,* Tähe 13. — **Francio.** Malgraŭ ke ĉe la kolonia ekspozicio de Parizo ne troviĝas sovetia pavilono, tia tamen troviĝas ĉe la IRH-ejo, kiun oni povas viziti malmultekoste. Ĝi prezentas la veran staton de niaj koloniaj fratoj. Oni trovas en ĝi ankaŭ internacian literaturan ekspozicion; en la esp. fako oni rimarkas div. gazetojn, broŝurojn, kiel „La Esperantisto" (Japanio), gvidlibron por Upsala, rusajn ĵurnalojn „Globus", „Vojak" k „Udarnik" kun esp.mencioj k LEA-stampo; fine ankaŭ „S-ulo"n 343, sur kiu mi senpermese notis kelkajn franclingvajn propag. vortojn pro manko de LEA-stampo. La aranĝinto meritas dankon. (Soares). — **Germanio.** *Dresden.* La SEA-grupo malfermis 5 kursojn. *Leipzig.* La 9. sept. la SAT-rondo fiksis sian vintran programon (instruan k klerigan) kun paroladoj de K-do Lerĥner pri lingvaj demandoj, de K-do Platiel pri novaĵoj el Esperantio, k aliaj paroladetoj. — **Portugalio.** La Lisbona SAT-peranto avertas ĉiujn SAT-anojn, ke la kunveno de l'Rondo okazas ĉiuĵaŭde, je la 21-a h., en la sidejo de „Nova Vojo", R. do Alayde 6-1°. (12 199). **Svedio.** *Kiruna.* Je 8. sept., okaze de tutmonda prol.junulara tago, okazis festeno de la loka junkom. klubo. Tie salutis esp-e k parolis pli longe pri la gravo de esp-o por la proletaro k pri estona lab.movado K-do Ruus (15 428). La 26. 9. okazis festeno esp-ista en la Lab. Domo, kiun partoprenis ĉ. 150 p. Parolis la prezid. de Lab.Kleriga Asocio, K-do Bergtsson k estona K-do Ruus (15428). Programo diversa, esp-a k nacilingva. I.a. estis laŭtlegata artik. el „La Lernanto" n-o 9: „Ĉu ĉiuj infanoj de esp-istoj fariĝas esp-istoj?" — N. R.

Multaj parolas pri sennaciismo, sed ili havas ofte tre supraĵan, eĉ fantazian scion pri ĝi. Sekve neniu babilu pri tiu nova ismo, ne leginte k studinte la

MANIFESTO DE LA SENNACIISTOJ

Tiu konciza, sed riĉenhava broŝuro, eldonita 3000-ekzemplere, estas havebla ĉe jenaj adresoj:

Britio: (3 pencoj) K-do Horace Walker, 25, Grimthorpe Terrace, Ash Road, Headingley, *Leeds.*
Francio: (1,50 fk.) K-do L. G. Avid 19 bis, rue J. B. Baudin, *Villejuif* (Seine).
Germanio: (0,25 mk.g.) K-do J. Burger, Bruchstr. 47 a, *Essen.* Ankaŭ mendebla ĉe Administr. de SAT.
Nederlando: (0,20 guld.) K-do F. Faulhaber, Marathonweg 15, II, *Amsterdam.*
Norvegio: (0,30 oeroj) K-do M. Muribo, H. H. Rodes Vei 1, Bekkelagshögda, *Oslo.*
Polio: (0,50 zl.) K-do St. Rostoniec, ul. Piekna 52, *Varsovio.*
Usono: (0,10 cd.) K-do T. Veder, 24—29 Merchant St., *Astoria, L.I.*

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

E.A.N.A.-Libraro, n-o 4: The North American Esperanto Almanac. 1931. Edited by *J. J. Sussmuth.* Publik. The Esp.Association of North America, *Fort Lee,* N.J., U.S.A. Prezo: 50 cendoj. 173 paĝoj. Form. 10 × 15 cm. (Entenas i. a. mallongan gramatikon k espanglan vortareton.)

E.A.N.A.-Libraro, n-o 5: Lando de Arĝenta Akvo. Rakonto el la Okcidento de Usono de *Vincie E. Roe.* Trad. Edm. S. Payson. Prezo 25 cendoj. Sama eldonejo kiel supre. 48 paĝoj. Form. 10 × 15 cm.

E.A.N.A.-Libraro, n-o 6: The birth of Esperanto (La deveno de esperanto). Eltiro el letero de L. L. Zamenhof. Traduko de H. W. Hetzel. Prezo: 10 cendoj. Sama eldonejo kiel supre. 24 pĝ. Form. 10 × 15 cm. (Esp.originalo kun angla traduko.)

E.A.N.A.-Libraro, n-o 7: American Esperanto Key. By *J. J. Sussmuth.* Prezo: 10 cendoj. Sama eldonejo kiel supre. 24 paĝoj. Form. 10 × 15 cm.

Gvidlibro ilustrita tra *Praha,* ĉefurbo de l'ĉeĥoslovaka respubliko. Faldeblaj paĝoj. Sendas senpage ekster Ĉeĥoslovakio al ĉiu mendinto Ĉeĥoslovaka Asocio Esperantista, *Praha VII,* Socharska 333.

D-ro A. Goldburt, La Internacia Lingvo. Eld. Vilna Esp-ista Societo „Universo", Zawalna 15, lĝ. 7, *Vilno* (Polio). 24 pĝ. Form. 15 × 22 cm. Prezo: 0.30 zl. = 0.15 sv. fr. Por grupmendoj 50°/₀-a rabato.

Tiu ĉi propaganda broŝuro priesp-a estas la unua tiaspeca en juda lingvo. Krom pri la evoluo de l'internacilingva ideo ĝenerale k deveno de esp-o, ĝi informas pri la nuna stato de l'esp. movado.

E. Spiridoviĉ, Lingvoscienco k Lingvo Internacia. Eld. CK SEU, Moskvo. 100 pĝ. Form. 14½×21 cm. Prezo: 80 kop.

Ruslingva teoria verketo, traktanta la krizon de l'„burĝa lingvoscienco" k la sintenon de l'proleta revolucio al lingvo k lingvoscienco.

Cours Rationnel et Complet d'Esperanto. (Racia k Kompleta esperanta Kurslibro). Préface de Henri Barbusse (Antaŭparolo de H. Barbus). Eld. Fédération Espérantiste Ouvrière, 115, Bould. de Chateaudun, Montreuil-Paris (Seine). 1931. Tria eldono. 232 paĝoj. Form. 12 × 19. Prezo: 8 fr.fk.

La 3-a eldono de tiu ĉi riĉenhava lernolibro, pli ampleksa ol la antaŭaj, estas plilarĝigita rilate al la ekzerca k konversacia parto. En la dua parto de la libro la paralela legado de PETRO estas postulata, ĉar al ĝi rilatas en tiu parto aro da demandaj frazoj. Entute per ĉi tiu materialo la libro fariĝas pli vivanta, kvankam ĝi estas lernolibro bazita sur la gramatika metodo. La lernanto, kiu zorge trastudas tiun ĉi libron, povos esti bona esp-isto k li estas ankaŭ instigata aliĝi al SAT. Pro tiu eldono F.E.O. estas gratulinda k ĝia faro estas imitinda de la aliaj L.E.A. *N. B.*

S. Rublev: Esperanto-Rondeto. Praktika helpilo por grupa studo de esp-o. Parto II. Por gvidanto de rondeto. 3-a eldono. Eld. CK de SEU, Moskvo. 1931. 30 paĝoj. Form. 17 × 24. Prezo: 25 kop.

Tiu ĉi parto de l'Rublev-lernilo, malpli ampleksa ol la unua, entenas nur koncizajn klarigojn pri diversaj gramatikaĵoj kun la necesaj ekzercaj frazoj.

NIA POŜTO

Tröls. — Ne eble senpage enpresi pro monmanko.

Stef. Kirĥŝlager. — Taŭgas; sed povos aperi nur siavice.

16928. — Ĉar pri la temo jam aperis artikolo en n-o 366/67 k pri la problemo mem historia skizo en pli fruaj n-oj, ni ne presigos vian manuskripton.

17 117. — Estos uzata. — *Red.*

6707. — La dusemajnigo de „S-ulo" malebligas, ke ni enmetu ĉiun interesan materialon ricevitan. Kiuj respondecas pri tiu malampleksigo de la gazeto? Ŝajnas, ke vi eĉ ne starigis al vi la demandon. Ni tre miras, ke vi ne faras diferencon inter rabintoj k rabitoj. Tia konstato vekas amaran senton ĉe tiuj, kiuj ĉiam agis lojale k laŭstatute. E.L.

16816. — Ĉiumonate, eble eĉ ĉiusemajne naskiĝas nova „mondlingvo". Ĉu ni reklamu por tiaj mortnaskitoj? Estus malŝparo de tempo k loko. Pro tiu motivo ni ne enmetos vian artikolon. E. L.

MEMORNOTO

Represis el „S-ulo":

The Los Angeles Citizen, 2. 10., fervoj. sindikatoj en Hisp. (363); *Sächs. Volksblatt*, Zwickau, lingva ĥaoso ĉe kongr. (360).

Represis el „La Nova Epoko":

Vorwärts, Novjorko, 25. 4., pri la ruinoj de Teotihŭakan (Kerr), dec. 30.

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Signalen, Stokh., 1., 8., 15. 10.; *Travail*, Lyon, 10. 10.; *Le Populaire*, Paris, 20. 10.; *Volksztg.*, Bromberg (Bydgoscz), 27. 9. (kurso), 4. 10. (rubriko; ĉiusemajnaj notoj); *Freiberger Volksztg.*, 1. 6., 27. 6., 1. 7., 28. 9.; *Der Sozialdemokrat*, Dresden, sept.; *Geschäftsanz. f. Liebertwolkwitz*, 24. 9., 8. 10.; *The Labour Woman*, London, okt. (rubr.); *Les Nouvelles Littéraires*, Paris, 10. 10. (karikaturo); *Volksblatt*, Boĥum, 5. 10. (multaj notoj!); *Young Worker*, London, okt.; *Rahwa Sona*, Tallin, 11., 13., 17., 18., 26., 27. 9.; *Volksztg.*, Görlitz, 27. 9. (?); *Fränkische Volkstribüne*, 16. 9.; *Sachsen-Fußball*, 2. 10., 12. 10.; *Frihet*, Eskilstuna, 1. k 15. 8. (longa art. pri mondl. demando); *Norrlandsfolket*, Kiruna, 26. 9. (longa artik. de K-do Danielsson).

Pri la SAT-Kongreso raportis:

De Ambtenaar, den Haag, 19. 8.; *De Bode*, Amsterdam, 9. 10.; *Der prolet. Atheist*, Leipzig, okt.

Peresper. materialon enpresis:

L'Ecole Emancipée, Saumur, 11. 10.

*

En la nova libro „Libertinage et Prostitution" (Malbonmoreco k Prostituo) de *E. Armand*, konata francia anarkisto, troviĝas (sur pĝ. 293/94) kelkaj linioj pri ‚S-ulo" (rilate al raporto pri sekto de kripligantoj en Rusio, aperinta en „S-ulo").

KORESPONDADO

Unu enpreso, simpla trilinia anonceto kostas 0,80 mk g., ĉiu plia linio 0,50 mk. g. — Grandaj anoncoj kun kadro: po kv. cm. kostas 0,20 mk. g.

AŬSTRIO

K-do *Johano Prajs*, Jägerstr. 5/29, *Wien 20*, kĉl, pri ĉ. temoj.

Gek-doj de grupo Leoben koresp. kĉl, krom Germanio. Resp. garantiata. Skribu al: Wolf Prieger, *Leitendorf, 45 b. Leoben.*

ĈEĤOSLOVAKIO

23-jara junulo dez. interesan koresp-adon kĉl. Gek-doj. Interŝ. PM. Adr.: K-do Felix Rausch, *Miroslav.*

GERMANIO

Fotoamatoro interŝ. fotojn kun fotantoj ĉl. Skribu al: *Kurt Schicktanz*, paperfaristo, Schandauerstr., *Sebnitz / Sa.*

K-do *Walter Mütterlein*, Köhlerstr. 5, *Meissen / Sa.*, kĉl, PI.

K-do *Alex. Meckert*, poŝtejo, *Schkeuditz*, koresp. kĉl, precipe kun poŝtistoj. Nepre resp.

SEA-grupoj Mannheim k Heidelberg koresp. kĉl, pri ĉ. t. individue k kolektive. Adr.: K-do R. Weiner, Herschheimerstr. 19, *Mannheim-Käfertal.*

NEDERLANDO

K-do T. Goudbeek, Piet Heinstr. 35, *Zwolle*, interŝ. PM kĉl, po 50. Resp. garantiata.

SOVETIO

Atentigo.

Timegante, ke niaj Sovetiaj K-doj estu ĝuste informataj pri la okazantaĵoj en la Esperanta Laborista Movado, la CK de SEU malpermesigis en Sovetio ĉiujn SAT-eldonaĵojn. Multaj SAT-anoj tamen deziras havi interrilatojn kun Sovetianoj k pro tio ni publikigas k -os — korespondpetojn elĉerpitajn el „Isto".

K-do Leo *Savĉenko* dez. kor. kun junkomistoj. Mi estas komencanta esp-isto. Stancija Volŝskaja d. 16, *Stalingrad.*

K-do Henriko *Herodnik* (studento 20-jara) dez. kor. pri ĉ. t., precipe pri literaturo, sporto k korpkulturo, kolektas PM ktp. *Vetrino*, 10, BSSR.

Instruisto *Herodnik* H., 20 gelernantoj (sepjara lernejo de kolektiv. junularo) dez. kor. kolektive per let. k PK pri ĉ. t. Poĉta *Vetrino.* BSSR.

K-do *Mihel* L., dez. kor. pri ateismo. Internacionalnaja 58/18, *Kaluga.*

K-do *E. A. Veselov*, biologo, dez. kor. kun eksterl. K-doj pri sciencaj temoj. Pravaja naberejnana 42, *Pereslavl-Zaleskij* (I.P.O.).

K-do *Mik. Zolotavin* dez. kor. en intersteno. Eleckaja 26, *Stalingrada* Volgo.

K-do *K. F. Ŝibakov* dez. kor. kĉl. pri div. temoj. 5, Severnaja 102, *Omsk*, Siberio.

K-do Eŭgeno *Revjakin* dez. kor. kĉl pri ĉ. t. per L, PI, PK. Saratovskaja 8, *Sizranj.*

K-do *Polaŝĉuk:* esp. grupo dez. kor. kolektive kĉl pri ĉ. t. k interŝ. PM, *Kramatorskaja* N.E.S., Donbass.

K-do Mih. *Dmitriev* dez. kor. kun Gek-doj el ĉ. l., ul. 3-go Ijula 61, kv. 39, *Leningrad.*

Gelernantoj de 7-jara lernejo dez. kolektive kor. pri ĉ. t. kĉl. Adr.: K-do Potana, Semiletka Donbass, p. o. selo *Makeevka.*

K-do M. *Griŝin* (25-jara) dez. kor. kĉl pri lab.vivo k a. temoj. *Oreĥovo-Zuevo*, Mosk. obl Zuevo, ul. Urickogo 985.

K-do V. *Artjemov* dez. kor. kĉl. pĉt precipe kun Jap., Ĉinio, Afriko. ul. Engelsa 18, *Taganrog.*

K-do M. *Sklabovskij* dez. kor. kĉl pĉt. precipe kun Usono, Ĉeĥosl., Britio. 4. Novo selovka 9, *Taganrog.*

SVEDIO

Koresp-adon dez. 2 junaj esp-istoj, L, PK. Certe resp. Adr.: Helge W. Anderson, Evert Ericson, Älvhyttan, *Vikersvik.*

Atentigo k Informo
por ĉiu el miaj gekorespondantoj k gekonatoj!

La aplikata metodo politika de la germania socialdemokrata partio ekde la militeksplodo ne kontentigis min k kondukis min en alian laboristan partion, ĝis la „unuiĝa kongreso" inter „Sendependaj" k „Socialdemokratoj" ree anigis min al la soc. partio nuna. Tamen mi kontraŭis la agojn de la nuntempa k estinta gvidantaro, kiu decidis pri la ĉeftaktiko de la soc. partio. Kiel fundamentajn erarojn mi rigardis (as) la tro fruan aranĝon de ĝenerala baloto al parlamento, la kreon de civitana armeo anstataŭ pure proleta, la eviton interligiĝi kun Sovetio, la koalician politikon, la sintenon rilate ekleziajn aferojn, la procedojn kontraŭ ribelantaj laboristoj en industriaj regionoj, la nunan politikon de tolerado ktp. Tamen mi restis membro de tiu ĉi partio, pensante, ke aŭ la nunaj gvidantoj ekkonos siajn ĝisnunajn agojn kiel erarojn aŭ la alipensantaj partianoj sukcesos ŝanĝi la oficialan politikon de la partio k ĝian programon. Ne plu estas ĉe mi tiu ĉi kredo; ne plu povas mi pro amo al nia proleta esp. movado subpremi mian ribelemon kontraŭ tiu sistemo. Tiâl mi depost ekzisto de la nova partio „Socialista Laborista Partio Germania" aniĝis al ĉi tiu partio, k mi estas preta konsekvence porti ĉiujn sekvojn.

Kamaradece salutas!

Konrad Deubler (SAT-ano 30.)

ENHAVO

Presejo: Oscar Wettig, Gelnhausen (Germanio)